

TEXNOLOGIYA

METODİK VƏSAİT

3

LAYIHƏ

NATİQ AXUNDOV, HÜMEYİR ƏHMƏDOV,
SVETLANA YAHYAYEVA, XURAMAN SƏLİMOVA

Ümumi təhsil
müəssisələrinin

3

-cü sinifləri üçün

TEXNOLOGİYA fənni üzrə dərsliyin **METODİK VƏSAİTİ**

© Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi

**Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0
International (CC BY-NC-SA 4.0)**

Bu nəşr Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0
International lisenziyası (CC BY-NC-SA 4.0) ilə www.trims.edu.az
saytında yerləşdirilmişdir. Bu nəşrdən istifadə edərkən
lisenziyanın şərtləri qəbul edilmiş sayılır:

İstinad zamanı nəşrin müəllif(lər)inin adı göstərilməlidir.

Nəşrdən kommersiya məqsədilə istifadə qadağandır.

Törəmə nəşrlər orijinal nəşrin lisenziya şərtləri ilə yayılmalıdır.

Bu nəşrlə bağlı irad və təkliflərinizi
aspoligraf.ltd@gmail.com və derslik@edu.gov.az
elektron ünvanlarına göndərməyiniz xahiş olunur.
Əməkdaşlığa görə əvvəlcədən təşəkkür edirik!

“ASPOLİQRAF”

LAYIHƏ

MÜNDƏRİCAT

İzahat vərəqi	3	14. Qar dənəciyi aplikasiyasının hazırlanması	48
Məzmun standartlarının reallaşma cədvəli	9	15. Həndəsi fiqurlardan aplikasiya. Məzəli köpək.....	50
III sinif üçün “Texnologiya» fənninin illik planlaşdırılması	11	16. Rəngli kağızlardan Azərbaycan bayrağı mozaikası.....	53
1. Texnologiya bizim əhatəmizdə. Əmək alətləri.....	13	17. Plastilindən xarıbülbul mozaikası	56
2. Kəsici və dəşici alətlərlə iş	15	18. Muncuqdan tovuzquşu mozaikası	59
3. Detalları nişanlama qaydaları. Pərgar vasitəsilə nişanlama	17	19. Pambıqlı çöplərdən quzu mozaikası	61
4. Özünəxidmət. Sanitariya-gigiyena qaydaları.....	20	20. Kağız fırlanğıc.....	63
5. Bitkilər və onların insan sağlamlığında rolu	22	21. Kağız modullardan ürəkşəkilli çərçivə....	66
6. Səhər süfrəsi. Nahar süfrəsi	25	22. Kağızı qatlayırıq və kəsirik. Mamont fiquru	68
7. Şam süfrəsi. Yemək masası arxasında davranış qaydaları	27	23. “Kənar» və “İlgək» tikişləri	71
8. Plastilindən səkkizayaqlı ilbiz	30	24. İplikdən “Şən aslan» oyuncağı	74
9. Plastilindən tank	33	25. Hərəkətli detalları olan oyuncaqlar. Şən ayı balası.....	77
10. Plastilindən zebr	36	26. Texnoloji maşınlar. Yerüstü və yeraltı nəqliyyat vasitələri.....	80
11. Kağız zolaqlardan çiçək aplikasiyası.....	39	27. Nəqlədiçi maşınlar. Hava nəqliyyatı. Su nəqliyyatı.	82
12. Heyvan siluetləri. Panda	42	28. Məişət avadanlığı. Elektron maşınlar	84
13. Simmetrik naxışkəsmə	45	İstifadə edilmiş ədəbiyyat	87

LAYIHƏ

İ Z A H A T V Ə R Ə Q İ

Artıq bir neçə ildir ki, Azərbaycan Respublikasının ümumtəhsil məktəblərinin ibtidai siniflərində yeni fənn kurikulumları əsasında hazırlanmış dərslik komplektlərindən istifadə edilir.

Texnologiya müəllimlərinin istifadəsinə verilən bu vəsait də Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin təsdiq etdiyi “Azərbaycan Respublikasının ümumtəhsil məktəbləri üçün texnologiya kurikulumu (I–IV siniflər)” əsasında hazırlanmışdır.

Üçüncü siniflər üçün “Texnologiya” dərslik komplekt hazırlanarkən şagirdyönümlülük, nəticəyönümlülük, öyrədən və öyrənin işini asanlaşdırmaq əsas məqsəd olmuşdur. Materialların seçilməsində, hazırlanmasında və tərtibində şagirdlərin yaş xüsusiyyətləri, psixoloji durumu, məktəblərin maddi-texniki bazası, gender bərabərliyi də nəzərə alınmışdır. Hər bir mövzu özünəməxsus dərs modeli əsasında təqdim olunmuşdur.

Müəllim vəsaitində III sinif üzrə standartlar əsasında dərslərin tədrisi mərhələləri araşdırılmış, məzmun standartları və illik planlaşdırma nümunələri verilmişdir. Verilmiş dərs nümunələrində dərslərin hər mərhələsində müəllim və şagirdin fəaliyyəti açıqlanmışdır.

III sinif üçün “Texnologiya” fənnindən məzmun standartları

III sinfin sonunda şagird:

- emal texnologiyalarının mahiyyətini anladığını nümayiş etdirir;
- emal prosesinə hazırlıq işlərini yerinə yetirir;
- verilmiş materiallardan (kağız, karton, parça, plastilin) müxtəlif məmulatlar hazırlayır;
- texnoloji maşınlar və texnoloji vasitələr haqqında biliklərə malik olduğunu nümayiş etdirir;
- məişətdə zəruri hesab edilən ilkin bacarıqlara yiyələndiyini nümayiş etdirir;
- müxtəlif əşyaları qrafik təsvir edir;

Məzmun xətləri üzrə əsas və alt standartlar

1. Emal texnologiyaları

Şagird:

- 1.1. Emal texnologiyalarını və vasitələrini tanıyıb anladığını nümayiş etdirir.
 - 1.1.1. Müxtəlif emal texnologiyalarına aid iş proseslərini mərhələlər üzrə izah edir.
 - 1.1.2. Mərhələlər üzrə iş prosesində zəruri emal vasitələrinin əhəmiyyətini izah edir.
 - 1.1.3. Emal vasitələrinin funksiyalarını şərh edir və təyinatını müəyyənləşdirir.
- 1.2. Emal prosesinə hazırlıq işlərini yerinə yetirir.
 - 1.2.1. Hazırlanacaq məmulata görə iş yerini təşkil edir.
 - 1.2.2. Məmulatın hazırlanması üçün uyğun emal vasitələri seçir.
 - 1.2.3. Məmulatın hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirir.
 - 1.2.4. Hazırlanacaq məmulatın materialına uyğun emal texnologiyası seçir.
- 1.3. Verilmiş materiallardan (kağız, karton, parça, plastilin) müxtəlif məmulatlar hazırlayır.
 - 1.3.1. Məmulatların detallarını hazırlayır.
 - 1.3.2. Detalları birləşdirməklə müxtəlif məmulat (məmulatlar) hazırlayır.
 - 1.3.3. Məmulatların hazırlanmasında sadə tərtibat bacarıqları nümayiş etdirir.
 - 1.3.4. Məmulatların qrup tərəfindən hazırlanması prosesində birgəfəaliyyət və əməkdaşlıq bacarıqları nümayiş etdirir.
 - 1.3.5. Məmulatın hazırlanmasında müvafiq təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına əməl edir.
 - 1.3.6. Hazırladığı məmulatı (məmulatları) təqdim edir.

2. Texnika elementləri

Şagird:

- 2.1. Texnoloji maşınlar və texnoloji vasitələr haqqında biliklərə malik olduğunu nümayiş etdirir.
- 2.1.1. Texnoloji maşınları (nəqliyyat, yük, nəqliçici, elektron, məişət) bir-birindən fərqləndirir.
- 2.1.2. Texnoloji vasitələri (əl alətləri, mexaniki alətlər, elektrik alətləri) bir-birindən fərqləndirir.
- 2.1.3. Məişət texnikalarından istifadə qaydalarını izah edir.

3. Məişət mədəniyyəti

Şagird:

- 3.1. Məişətdə zəruri hesab edilən ilkin bacarıqlara yiyələndiyini nümayiş etdirir.
- 3.1.1. Özünəxidmət və sanitariya-gigiyena tələblərinin insan həyatında əhəmiyyətini izah edir.
- 3.1.2. Bitkilərin insan sağlamlığının mühafizəsində rolunu şərh edir.
- 3.1.3. Yemək masası ətrafında davranış bacarıqlarını nümayiş etdirir.
- 3.1.4. Yemək süfrəsinin növlərinə uyğun olaraq qabları, alət və ləvazimatları seçir və düzgün yerləşdirir.
- 3.1.5. Şam süfrəsini tərtib edir.

4. Qrafika

Şagird:

- 4.1. Əşyaları qrafik təsvir edir.
- 4.1.1. Müstəvi və həcmli fiqurların hissələrinin ölçülərə əsasən təsvirini çəkir.
- 4.1.2. Hissələri birləşdirməklə əşyanın tam şəklini çəkir.

Şagirdlərin cavablarının qiymətləndirilməsi

Ümumi təhsil pilləsində təhsilalanların attestasiyasının (yekun qiymətləndirmə (attestasiya) istisna olmaqla) aparılması Qaydası barədə Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin 28 dekabr 2018-ci tarixli 8/1 nömrəli Kollegiya Qərarına əsaslanaraq qeyd edilməlidir ki, ümumi təhsil müəssisəsinin rəhbərliyi tərəfindən hər yarımilin sonunda IV və IX siniflərdən fərqli olaraq, II sinifdə böyük summativ qiymətləndirmə aparılır.

“Texnologiya” fənni üzrə bütün summativ qiymətləndirmələr 45 dəqiqə ərzində aparılır.

Summativ qiymətləndirmədə istifadə olunan qiymətləndirmə vasitələri (suallar) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2009-cu il 13 yanvar tarixli 9 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının ümumi təhsil sistemində Qiymətləndirmə Konsepsiyası”nın tələbləri nəzərə alınmaqla hazırlanır. Suallar hər bir sinif və fənn üzrə 4 səviyyədə tərtib edilir. 1-ci ən aşağı, 4-cü isə ən yüksək səviyyə hesab edilir. Suallar müxtəlif mürəkkəblik səviyyəsində hazırlanır. 1-ci və 2-ci səviyyəyə təhsilalanların əksəriyyətinin cavablandırma biləcəyi suallar aid edilir. 3-cü və 4-cü səviyyəyə daha hazırlıqlı şagirdlərin cavablandırma biləcəyi suallar aid edilir. Səviyələr üzrə sualların qiymətləndirmə balları 100 ballıq şkalada aşağıdakı kimi nəzərdə tutulur:

- 1-ci səviyyə üzrə suallar qiymətləndirmənin 20%-ni təşkil edir;
- 2-ci səviyyə üzrə suallar qiymətləndirmənin 30%-ni təşkil edir;
- 3-cü səviyyə üzrə suallar qiymətləndirmənin 30%-ni təşkil edir;
- 4-cü səviyyə üzrə suallar qiymətləndirmənin 20%-ni təşkil edir.

Şagirdlərin bütün summativ qiymətləndirmələrdə yuxarıda göstərilənlər nəzərə alınmaqla topladıqları balların 2, 3, 4, 5 qiymətlərinə uyğunluğu aşağıdakı qaydada müəyyənləşdirilir:

- 30-a qədər (daxil olmaqla) olan ballar “2” qiymətilə;
- 31-dən 60-dək “3” qiymətilə;
- 61-dən 80-dək “4” qiymətilə;
- 81-dən 100-dək “5” qiymətilə qiymətləndirilir.

Başqa fənlərdən fərqli olaraq “Texnologiya” dərslərində şagirdlərin bilik və bacarıqlarının qiymətləndirilməsi meyarları aşağıdakı növlərə ayrılır:

1. Şagirdlərin şifahi cavablarının qiymətləndirilməsi meyarları;
2. Şagirdlərin praktik işlərinin qiymətləndirilməsi meyarları;
3. Şagirdlərin təqdim edəcəkləri layihələrin qiymətləndirilməsi meyarları;
4. Şagirdlərin bilik və bacarıqlarının test üzrə qiymətləndirilməsi meyarları.

Şagirdlərin şifahi cavablarının qiymətləndirilməsi meyarları

“Texnologiya” fənnindən verilmiş mövzu üzrə hər bir şagirdin şifahi cavabı bir-biri ilə əlaqəli, məntiqi cəhətdən ardıcıl məlumat şəklində olmalı, konkret hallarda qanun və qanunauyğunluqları tətbiq etmək bacarığını əks etdirməlidir.

Şagirdlərin şifahi cavablarının qiymətləndirilməsi zamanı aşağıdakı ümumi meyarlar əsas götürülməlidir:

- cavabın düzgünlüyü və tamlığı;
- öyrənilən materialın başadüşülmə və dərkedilmə dərəcəsi;
- cavabın dil baxımından səlisliyi.

Metodik ədəbiyyatda belə qəbul olunmuşdur ki, qiymət müəllim və şagird arasında, belə demək olarsa, “əks-əlaqəni” ifadə edir. Başqa sözlə desək, qiymətləndirmə təlim prosesinin elə bir mərhələsidir ki, bu mərhələdə müəllim sanki şagird tərəfindən öyrənilən mövzunun nə dərəcədə səmərəli olması haqqında müəyyən məlumat əldə edir. Şagirdlər isə onu başa düşməlidirlər ki, müəllim daimi olaraq onların müvəffəqiyyətini, əldə etdikləri biliklərin keyfiyyətini nəzarətdə saxlayır.

“Texnologiya” fənnindən şagirdlərin şifahi cavablarının qiymətləndirilməsi aşağıdakı meyarlar üzrə aparılır:

“5” qiymət – 81-dən–100-dək – şagird öyrənilən nəzəri materialı tam şərh edir, öz mülahizələrini əsaslandırır, biliklərini praktikada necə tətbiq edəcəyini şərh edir, nəinki dərslikdə verilən materialdan, eləcə də müstəqil tədqiq etdiyindən misal çəkir, ədəbi dil normaları nöqteyi-nəzərindən materialı ardıcıl və düzgün şərh edir.

“4” qiymət – 61-dən–80-dək – şagird “5” qiymətinin tələblərinə cavab verir, lakin 1–2 səhv buraxaraq onu eyni zamanda düzəldir, materialın şərh zamanı onun ardıcılığında və dilində cüzi səhvlərə yol verir.

“3” qiymət – 31-dən–60-dək – şagird öyrənilən materialda əsas bilikləri təyin edə bilir, lakin materialı tam şərh edə bilmir, anlayışların və qaydaların ifadə və təyin edilməsində qeyri-dəqiqliyə yol verir, öz mülahizələrini əsaslandırmaqda və dərslikdəkindən fərqli misallar gətirməkdə çətinlik çəkir, materialı qeyri-ardıcıl şərh edir və şərh zamanı ədəbi dil baxımından səhvlərə yol verir.

“2” qiymət – 30-dək – şagird öyrənilən materialın böyük bir hissəsini bilmir, qaydaları və bir çox fikirləri ifadə edərkən onların mənasını təhrif edən çoxsaylı səhvlərə yol verir, materialı inamsız və systemsiz şərh edir.

Texnologiya dərslərində şagirdlərin praktik işlərinin qiymətləndirilməsində müəllim tərəfindən nəzərə alınacaq texnoloji tələblər aşağıdakılardır:

- şagirdlərin yerinə yetirdikləri praktiki işin keyfiyyəti;
- praktik işin yerinəyeterilməsi müddəti;
- praktik işin icrası zamanı müxtəlif texnologiyaların yerinəyeterilməsi səviyyəsi;
- praktik işi icra etdikdə təhlükəsizlik texnikası və sanitariya-gigiyena qaydalarına əməl edilməsi.

Praktik işlərin yerinə yetirilməsində müəllim tərəfindən nəzərə alınacaq texnoloji tələblər üzrə şagirdlərin bilik və bacarıqları aşağıda göstərilmiş meyarlara əsasən aparılmalıdır:

Praktik işin keyfiyyəti üzrə meyarlar

“5” qiymət – şagirdin hazırladığı məmulat çertyoja tam uyğundur, bütün ölçülər dəqiqdir, məmulatda tamamlama işləri nümunədə göstərilənə tam uyğundur.

“4” qiymət – şagirdin hazırladığı məmulat çertyoja tam uyğundur, bütün ölçülər dəqiqdir, lakin məmulatda tamamlama işlərinin keyfiyyəti tələb olunandan aşağıdır.

“3” qiymət – şagirdin hazırladığı məmulat çertyoja bəzi kənara çıxmalarla uyğundur, məmulatda aparılan tamamlama işləri kafidir.

“2” qiymət – şagirdin hazırladığı məmulat çertyoja uyğun deyil, məmulatın keyfiyyəti nümunədə göstərilənə uyğun deyil, hətta məmulatın üzərində aparılacaq əlavə iş onun yararlı olmasını təmin etmir.

Praktik işin yerinəyeterilmə müddəti üzrə meyarlar

“5” qiymət – şagird praktik işin yerinəyeterilmə müddətinə tam riayət etmişdir və ya tələb olunan müddətdən az vaxt sərf etmişdir;

“4” qiymət – şagird praktik işin yerinə yetirilməsinə ayrılan müddətdən artıq vaxt sərf etməmişdir.

“3” qiymət – şagird praktik işin yerinə yetirilməsinə ayrılan müddətdən artıq vaxt sərf etmişdir, lakin bu ümumi vaxtın 25%-dən artıq deyil.

“2” qiymət – şagirdin praktik işin yerinə yetirilməsinə sərf etdiyi vaxt normaya görə ayrılan vaxtı 25%-dən çox üstələyir.

Praktik işin icrası zamanı müxtəlif texnologiyaların yerinəyeterilmə səviyyəsi üzrə meyarlar

“5” qiymət – praktik iş əməliyyatların icrası ardıcılığına uyğun olaraq yerinə yetirilmişdir.

“4” qiymət – praktik iş texnologiyalara uyğun yerinə yetirilmişdir; iş prosesində göstərilən ardıcılıqdan kənaraçıxmalar prinsipial mənə daşımır.

“3” qiymət – praktik iş tələb olunan texnologiyalardan kənara çıxmalarla yerinə yetirilmişdir, lakin bu kənara çıxmalar sonda məmulatın tam yararsız olmasına gətirib çıxarmır.

“2” qiymət – praktik iş məmulatın (detalın) emalı texnologiyasından kobud kənaraçıxmalarla yerinə yetirilmişdir, nəzərdə tutulmayan əməliyyatlar tətbiq edilmişdir və sonda məmulat keyfiyyətsiz alınmışdır.

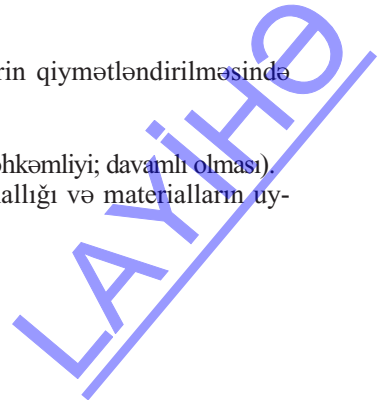
Praktik işi icra etdikdə təhlükəsizlik texnikası və sanitariya-gigiyena qaydalarına əməl edilməsi tələbi üzrə meyarlar

Yerinə yetirilən praktik işin məzmunundan asılı olmayaraq, təhlükəsizlik texnikası və sanitariya-gigiyena qaydalarına riayət etmək bütün şagirdlər üçün mütləqdir. Bu qaydaların pozulması yolverilməzdir!

Şagirdlərin təqdim edəcəkləri layihələrin qiymətləndirilməsi meyarları

Texnologiya dərslərində şagirdlərin təqdim etdikləri layihələrin qiymətləndirilməsində aşağıdakı meyarlar əsas götürülür:

1. Layihənin ideya və mövzu orijinallığı.
2. Konstruksiya parametrləri (məmulatın quruluşunun uyğunluğu; möhkəmliyi; davamlı olması).
3. Texnoloji meyarları (sənədlərin uyğunluğu; tətbiqinin orijinallığı və materialların uyğunluğu; təhlükəsizlik texnikası qaydalarına riayət).

4. Estetik meyarlar (kompozisiya bitkinliyi, məmulatın dizaynı; xalqın mədəniyyət ənənələrindən istifadə).

5. İqtisadi meyarlar (məmulata tələbatın olması; iqtisadi əsaslandırılması, istifadədə olması, kütləvi istehsal imkanlarının olması).

6. Ekoloji meyarlar (məmulatın istehsalı zamanı onun ətraf mühitə vuracağı zərərin nə dərəcədə olması, ikinci xammaldan və ya istehsalat tullantılarından istifadə imkanının olması, ekoloji təhlükəsizliyi).

7. İnformasiya meyarları (layihə sənədlərinin standartda uyğunluğu, əlavə məlumatdan istifadə).

Bəyənilmiş işlər dərslərdə bir vəsait kimi istifadə edilə, texniki və dekorativ-tətbiqi yaradıcılıq sərgilərinə göndərilə bilər. Həmçinin bu işlər şəxsi məqsədlərə: evin bəzədilməsinə, valideynlərə hədiyyə edilməsinə və s. xidmət edə bilər.

Layihələrin müdafiəsinin məktəblərdə əsl bayrama çevrilməsi arzuolunandır. Layihələrin müdafiəsi müəllim və şagirdləri məmnun salmalı, müdafiədən sonra şagirdlər fikirlərində yeni yaradıcılıq ideyaları tutmalı, növbəti layihənin daha maraqlı və bitkin alınması üzərində çalışmağa hazır olmalıdırlar.

Şagirdlərin bilik və bacarıqlarının test üzrə qiymətləndirilməsi meyarları

Şagirdlərin bilikləri mənimsəmələrinin keyfiyyət əmsalı aşağıdakı düstur üzrə hesablanır:

$$K = \frac{a}{p}$$

Burada, K – mənimsənilmə səviyyəsi (qiymət); a – düzgün cavabların miqdarı; p – tapşırıqların ümumi sayıdır.

$K > 0,7$ olduqda, şagirdlərin verilmiş mövzu (və ya tədris vahidi) üzrə bilikləri mənimsəmələri prosesini bitmiş hesab etmək olar, yəni şagird göstərilən səviyyədə müstəqil işə hazırdır.

$K = 0,9$ -dan böyük – $1,0$ -ə bərabər olduqda, “5” qiymətə;

$K = 0,8$ -dən böyük – $0,9$ -a bərabər olduqda, “4” qiymətə;

$K = 0,7$ -dən böyük – $0,8$ -ə bərabər olduqda, “3” qiymətə;

$K = 0,7$ -dək və $0,7$ -yə bərabər olduqda, “2” qiymətə uyğundur.

Şagird nailiyyətinin qiymətləndirilməsi zamanı obyektivliyə mütləq riayət olunmalıdır. Şagird nailiyyətinin qiymətləndirilməsinin müəllim tərəfindən hazırlanan meyar cədvəli əsasında aparılması tövsiyə olunur.

Şagirdlərin bilik və bacarıqlarını hər bir mövzu ilə bağlı qruplar üzrə qiymətləndirmək üçün təxmini cədvəl nümunəsi aşağıda təqdim edilmişdir.

Mövzu: Plastilindən zəbr oynucağı

Qrup işinin qiymətləndirilməsi

№	Meyar	I qrup	II qrup	III qrup	IV qrup
1.	Emal texnologiyalarını izahetmə				
2.	İş ardıcılığını müəyyənləşdirmə				
3.	Emal texnologiyalarını seçmə				
4.	Tərtibat bacarıqlarını nümayişdirmə				
5.	Əməkdaşlıq				

Dərsin məqsədinə uyğun olaraq cədvələ aşağıdakı meyarları daxil etmək olar: məmulatın hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirmə, məmulatın detallarını hazırlama, detalları birləşdirərək məmulatı hazırlama, məmulatın hazırlanmasında tərtibat bacarıqlarını nümayişdirmə, təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına əmələtmə və s. Hər tədris vahidinin sonunda əldə edilmiş nəticələrin səviyyəsini öyrənmək üçün müxtəlif testlərdən (yazılı, şifahi, yaradıcı) istifadə etmək olar.

Şagirdin özünüqiymətləndirmə cədvəlini də doldurması tövsiyə olunur.

Özünüqiymətləndirmə cədvəli

Mən bu gün dərsdə nəyi öyrəndim:						
1.						
2.						
Gələcəkdə nəyi öyrənmək istərdim:						
1.						
2.						

Şagirdin fəaliyyəti qiymətləndirildikdə meyarlar elə müəyyənləşdirilməlidir ki, onlar hər bir şagirdin fərdi keyfiyyətlərinə uyğun gəlsin. Məlum qaydalara görə yeni fənn proqramları (kurikulumlar) tətbiq olunan siniflərdə formativ qiymətləndirmə rubriklər üzrə aparılır. Rubrik xüsusi növ qiymətləndirmə şkalasıdır. O, iki əsas suala cavab verir:

1. Mən nəyi qiymətləndirməliyəm? (obyekt, məzmun, aspektlər, tərəflər, xüsusiyyətlər)
2. Aşağı, orta və yuxarı nailiyyət səviyyələrinin xüsusiyyətlərini necə bilmək olar?

Aşağıda veriləcək ballar üzrə bir rubrik nümunəsini təqdim edirik:

Ballar üzrə rubrik şəklində qiymətləndirmə cədvəli

Meyarlar	Meyarların dərəcələnməsi və müvafiq qiymətlər			
	“2” qiymət (0-dən 30-dək)	“3” qiymət (31-dən 60-dək)	“4” qiymət (61-dən 80-dək)	“5” qiymət (81-dən 100-dək)
Zəbr oyuncağının hazırlanması ardıcılığını izah etmə	Oyuncağı hazırlama ardıcılığını izah edə bilmir	Oyuncağı hazırlama ardıcılığını müəllimin köməyi ilə izah edir	Oyuncağı hazırlama ardıcılığını müəyyən səhvlərə yol verərək izah edir	Oyuncağı hazırlama ardıcılığını düzgün izah edir
Sadə tərtibat bacarıqları nümayişdirmə	Sadə tərtibat bacarıqlarını nümayiş etdirə bilmir	Sadə tərtibat bacarıqlarını müəllimin köməyi ilə nümayiş etdirir	Sadə tərtibat bacarıqlarını nümayiş etdirərkən müəyyən səhvlərə yol verir	Sadə tərtibat bacarıqlarını düzgün nümayiş etdirir
Təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına əmələtmə	Təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına əməl edə bilmir	Təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına müəllimin köməyi ilə əməl edir	Təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına əməl edərkən müəyyən səhvlərə yol verir	Təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına düzgün əməl edir

MƏZMUN STANDARTLARININ REALLAŞMA CƏDVƏLİ

Standart	Mövzu	Vəsaitdə dərsin №-si	Dərslərdə dərsin səhifə №-si
1.1.3.; 2.1.2.	Texnologiya bizim əhatəmizdə. Əmək alətləri	1	6
1.1.1.; 1.1.2.; 1.3.5.	Kəsici və dəşici alətlərlə iş	2	10
4.1.1.; 4.1.2.; 1.3.5.	Detalları nişanlama qaydaları. Pərgar vasitəsilə nişanlama	3	13
3.1.1.	Özünəxidmət. Sanitariya-gigiyena qaydaları	4	16
3.1.2.	Bitkilər və onların insan sağlamlığında rolu	5	20
3.1.3.; 3.1.4.; 3.1.5.	Səhər süfrəsi. Nahar süfrəsi	6	22
3.1.3.; 3.1.4.; 3.1.5.	Şam süfrəsi. Yemək masası arxasında davranış qaydaları	7	25
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Plastilindən səkkizayaqlı ilbiz	8	28
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Plastilindən tank	9	31
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Plastilindən zebr	10	33
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Kağız zolaqlardan çiçək aplikasiyası	11	35
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Heyvan siluetləri. Panda	12	38
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Simmetrik naxışkəsmə	13	39
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Qar dənəciyi aplikasiyasının hazırlanması	14	40
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Həndəsi fiqurlardan aplikasiya. Məzəli köpək	15	42
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Rəngli kağızlardan Azərbaycan bayrağı mozaikası	16	44
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Plastilindən xarıbülül mozaikası	17	47

Standart	Mövzu	Vəsaitdə dərsin №-si	Dərslikdə dərsin səhifə №-si
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Muncuqdan tovuzquşu mozaikası	18	49
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Pambıqlı çöplərdən quzu mozaikası	19	50
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Kağız fırlanğıc	20	52
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Kağız modullardan ürəkşəkilli çərçivə	21	53
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Kağızı qatlayırıq və kəsirik. Mamont fiquru	22	55
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	“Kənar” və “ilgək” tikişləri	23	56
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	İplikdən “Şən aslan” oyuncağı	24	57
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Hərəkətli detalları olan oyuncaqlar. Şən ayı balası	25	59
1.3.4.; 2.1.1.; 2.1.3.	Texnoloji maşınlar. Yerüstü və yeraltı nəqliyyat vasitələri	26	61
1.3.4.; 2.1.1.; 2.1.3.	Nəqlədici maşınlar. Hava nəqliyyatı. Su nəqliyyatı.	27	63
1.3.4.; 2.1.1.; 2.1.3.	Məişət avadanlığı. Elektron maşınlar	28	66

III SİNİF ÜÇÜN TEXNOLOGIYA FƏNNİNİN İLLİK PLANLAŞDIRILMASI

Tədris vahidi	Standart	Mövzu	İnteqrasiya	Saat
Texnoloji vasitələr	1.1.3.; 2.1.2.	Texnologiya bizim əhatəmizdə. Əmək alətləri	A.-d.: 1.2.1.	2
	1.1.1.; 1.1.2.; 1.3.5.	Kəsici və dəşici alətlərlə iş	H.-b.: 4.2.1.; İnf.: 3.2.6.	2
	1.3.5.; 4.1.1.; 4.1.2.	Detalları nişanlama qaydaları. Pərgar vasitəsilə nişanlama	T.-i.: 2.2.4.; Riy.: 4.2.1.; H.-b.: 1.2.3.	2
Məişət mədəniyyəti	3.1.1.	Özünəxidmət. Sanitariya-gigiyena qaydaları	H.-b.: 4.1.1.	2
	3.1.2.	Bitkilər və onların insan sağlamlığında rolu	H.-b.: 1.3.2.; 1.4.1.	2
	Kiçik Summativ Qiymətləndirmə			1
	3.1.3.; 3.1.4.; 3.1.5.	Səhər süfrəsi. Nahar süfrəsi	H.-b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 2.1.2.	2
	3.1.3.; 3.1.4.; 3.1.5.	Şam süfrəsi. Yemək masası arxasında davranış qaydaları	H.-b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 2.1.2.; 4.2.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.3.; T.-i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.	2
Plastilindən yapma işləri	1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Plastilindən səkkizayaqlı ilbiz	H.-b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.3.; T.-i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.	2
	1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Plastilindən tank	H.-b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.3.; T.-i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.	2
	1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Plastilindən zebr	H.-b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.3.; T.-i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.	2
Kiçik Summativ Qiymətləndirmə				1
Aplikasiya işləri	1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Kağız zolaqlardan çiçək aplikasiyası	H.-b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.3.; T.-i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.	2
	1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Heyvan siluetləri. Panda	H.-b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.3.; T.-i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.	2
	1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Simmetrik naxışkəsmə	H.-b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.3.; T.-i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.	2
	1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Qar dənəciyi aplikasiyasının hazırlanması	H.-b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.3.; T.-i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.	2
	1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Həndəsi fiqurlardan aplikasiya. Məzəli köpək	H.-b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.3.; T.-i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.	2
Kiçik Summativ Qiymətləndirmə				1
I yarımda hazırlanmış məmulatların sərgisi				1

Tədris vahidi	Standart	Mövzu	İnteqrasiya	Saat
Mozaika işləri	1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Rəngli kağızlardan Azərbaycan bayrağı mozaikası	H.-b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.3.; T.-i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.	2
	1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Plastilindən xarıbülbül mozaikası	H.-b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.3.; T.-i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.	3
	1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Muncuqdan tovuzquşu mozaikası	H.-b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.3.; T.-i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.	3
	1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Pambıqlı çöplərdən quzu mozaikası	H.-b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.3.; T.-i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.	2
	Kiçik Summativ Qiymətləndirmə			1
Kağızqatlama və ipliklə iş	1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Kağız fırlanğıc	H.-b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.3.; T.-i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.	2
	1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Kağız modullardan ürəkşəkilli çərçivə	H.-b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.3.; T.-i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.	2
	1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Kağızı qatlayırıq və kəsirik. Mamont fiquru	H.-b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.3.; T.-i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.	2
	1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	“Kənar” və “İlgək” tikişləri	H.-b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.3.; T.-i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.	2
	1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	İplikdən “Şən aslan” oyuncağı	H.-b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.3.; T.-i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.	2
	Kiçik Summativ Qiymətləndirmə			1
Texnoloji maşınlar və nəqliyyat vasitələri	1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.	Hərəkətli detalları olan oyuncaqlar. Şən ayı balası	H.-b.: 1.1.1.; 4.2.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.3.; İnf.: 1.2.1.	3
	1.3.4.; 2.1.1.; 2.1.3.	Texnoloji maşınlar. Yerüstü və yeraltı nəqliyyat vasitələri	İnf.: 1.2.1.; H.-b.: 1.1.1.; A.-d.: 1.2.3.	3
	1.3.4.; 2.1.1.; 2.1.3.	Nəqliyyat maşınları. Hava nəqliyyatı. Su nəqliyyatı	İnf.: 1.2.1.; H.-b.: 1.1.1.; 4.2.1.; A.-d.: 1.2.3.	2
	1.3.4.; 2.1.1.; 2.1.3.	Məişət avadanlığı. Elektron maşınlar	İnf.: 1.2.1.; H.-b.: 1.1.1.; 4.2.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.3.	2
	Kiçik Summativ Qiymətləndirmə			1
	II yarımdə hazırlanmış məmulatların sərgisi			1

STANDART 1.1.3; 2.1.2.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Emal vasitələrinin funksiyalarını şərh edir və təyinatını müəyyənləşdirir.
2. Texnoloji vasitələri bir-birindən fərqləndirir.

İNTEQRASIYA

A.d.: 1.2.1.

DƏRSİN TİPİ

Yeni bilik verən
dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla iş,
böyük qruplarla iş

İŞ ÜSULLARI

Beyin həmləsi,
müzakirə

RESURSLAR

Dərslik, peşələri əks etdirən şəkillər, insanın əmək fəaliyyətinin məqsədlərini əks etdirən diaqram, texnoloji vasitələrin (əmək alətlərinin, mexaniki alətlərin, elektrik alətlərinin) şəkilləri, iş vərəqləri

DƏRSİN GEDİŞİ

I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu

Müəllim şagirdlərə müraciət edir:

1. Ətrafınızda nəyi görürsünüz? 2. Əmək haqqında nə deyə bilərsiniz? 3. İnsanın əmək fəaliyyətinin məqsədi nədir? 4. Hansı peşələri tanıyırsınız? (*Dərslikdəki şəkillər üzrə*)

Şagirdlər suallara cavab verirlər.

Tədqiqat sualı: Hər bir peşə üzrə işi yerinə yetirmək üçün nə lazımdır?

II mərhələ: Tədqiqatın aparılması

Müəllim şagirdləri 4 qrupa bölür və onlara dərslikdəki mövzu ilə tanış olmağı tapşırır. Qruplara müxtəlif tapşırıqlar verir.

Tapşırıq 1. I qrupa səh. 6-dakı peşələrin adını və onlara aid alətlərin adını yazmaq tapşırılır.

Tapşırıq 2. II qrupa “İnsan nə üçün əmək fəaliyyətində iştirak edir?” sualını cavablandırmaq tapşırılır.

Tapşırıq 3. III qrupa “Şəkildə göstərilən alətlərlə (səh. 8) hansı texnoloji əməliyyatları yerinə yetirmək olar?” sualını cavablandırmaq tapşırılır.

Tapşırıq 4. IV qrupa “Şəkildə göstərilən alətlərlə (səh. 9) hansı texnoloji əməliyyatları yerinə yetirmək mümkündür?” sualını cavablandırmaq tapşırılır.

Qruplar tapşırığı yerinə yetirirlər.

1 **TEKNOLOJİ VASİTƏLƏR**

1. TEKNOLOGIYA BİZİM ƏHƏTƏMİZDƏ. ƏMƏK ALƏTLƏRİ

Ətrafınızda gördüyünüz nə varsa, təbiət və ya insan tərəfindən yaradılmışdır. İnsanlar yaşayış yerləri tikməyi, qida əldə etməyi, həyat üçün lazım olan məmulatlar yaratmağı öyrənmişlər. Bütün bunlar əmək nəticəsində əldə edilir.

Əmək nədir?
İnsanın işləməsi nə üçün vacibdir?
Şəkildə hansı peşələr təsvir olunmuşdur?

Əmək – fəaliyyətdir. Ancaq əmək sərf etməklə nəso yeni bir şey öyrənmək və düzəltmək, həyatı dəyişmək, daha rəngarəng etmək olar.

6

TEKNOLOJİ VASİTƏLƏR

ƏMƏK FƏALİYYƏTİNİN MƏQSƏDLƏRİ

- Əmək alətləri yaratmaq və təkmilləşdirmək
- Maddi nemətlər istehsal (qida, geyim, yaşayış yeri)
- Şəxsi inkişaf, yaradıcılıq
- Mənəvi dəyərlərin yaranması (ədəbiyyat, musiqi və rəssamlıq əsərləri)

Texnologiya – insan əli ilə məmulatların və xidmətlərin yaradılması prosesidir. **Kənd təsərrüfatı texnologiyalarının** köməyi ilə buğda, meyvə və tərəvəz becərilir. **Yeyinti texnologiyalarından** istifadə edərək buğdadən çörək, meyvələrdən mürəbbə və cəm bişirilir.

İnformasiya texnologiyaları telefonla ünsiyyət saxlamaq, televizora baxmaq, məlumat əldə etmək və onu ötürmək üçün yaradılır və istifadə edilir.

Hər bir işi yerinə yetirmək üçün uyğun alətlər lazımdır.

Aspaz mətbəxdə hansı alətlərdən istifadə edir?
Dərzi paltar tikərkən nədən istifadə edir?

! Sağlamlığı qorumaq üçün kəsici və dəşici alətlərlə ehtiyatlı davranmaq lazımdır.

7

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Qrupların nümayəndələri təqdimat edirlər. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müəllim suallar əsasında müzakirəni təşkil edir.

Müzakirə sualları:

1. Hansı peşələri tanıyırsınız? (*Şagirdlər bir neçə peşənin adını sadalayır.*)
2. Əmək nədir? (*Əmək – insanın məqsədyönlü fəaliyyətidir.*)
3. Texnologiya nədir? (*Texnologiya – insan əli ilə məmulatların və xidmətlərin yaradılması prosesidir.*)
4. Alət nədir? (*Materialın formasını, ölçüsünü və şəklini dəyişən əmək vasitəsidir.*)
5. Alətləri neçə qrupa bölmək olar? (*Alətlər 3 qrupa bölünür: əl alətləri, mexaniki əl alətləri və elektrik alətləri.*)
6. Səh. 9-dakı alətlərin adını söyləyin. (*Elektrik drel; çəkic; elektrik mişarı; mişar; vintaçan; elektrik atçəkən maşını; mexaniki burğu; kəlbətin; qayqa açarı; mexaniki atçəkən maşını.*).

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin fikirlərini ümumiləşdirir və bir daha peşələr, əmək, texnologiya, alət və onların qrupları üzərində dayanır. Bəzi əmək alətləri ilə yerinə yetirilən texnoloji əməliyyatları sadalayır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiq etmə

Müəllim şagirdlərə tapşırıq verir:

Tapşırıq: Gələcəkdə görmək istədiyiniz əmək alətlərini təsvir edin.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən əmək alətlərinin funksiyalarını şərh etmə və təyinatını müəyyənləşdirmə, texnoloji vasitələri bir-birindən fərqləndirmə və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunur.

2

MÖVZU: KƏSİCİ VƏ DƏŞİCİ ALƏTLƏRLƏ İŞ (2 SAAT)

STANDART 1.1.1.; 1.1.2.;1.3.5.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Müxtəlif emal texnologiyalarına aid iş proseslərini mərhələlər üzrə izah edir.
2. Mərhələlər üzrə iş prosesində zəruri emal vasitələrinin əhəmiyyətini və izah edir.
3. Məmulatın hazırlanmasında müvafiq təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına əməl edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 4.2.1.; İnf.: 3.2.6.

DƏRSİN TİPİ

Yeni bilik
verən dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla
iş, böyük
qruplarla iş

İŞ ÜSULLARI

Beyin həmləsi,
müsahibə,
müzakirə

RESURSLAR

Dərslik, iynə, sap,
dəftərxana bıçağı,
kağız vərəqi, qayçı,
PVA yapışqanı

DƏRSİN GEDİŞİ

I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu

Müəllim şagirdlərə müraciət edir:

1. Hansı kəsici alətləri tanıyırsınız?
2. Hansı dəşici alətləri tanıyırsınız?
3. Bu alətlər təhlükəlidir mi? Nə üçün?
4. Kəsici və dəşici alətlərlə hansı iş üsulları sizə tanışdır?

Şagirdlər suallara cavab verirlər.

Tədqiqat sualı: Kəsici və dəşici alətlərlə işlədikdə hansı təhlükəsizlik texnikası qaydalarına və iş üsullarına əməl etmək lazımdır?

II mərhələ: Tədqiqatın aparılması

Müəllim şagirdləri 4 qrupa bölür və onlara dərsliklərdəki mövzu ilə tanış olmağı tapşırır. Qruplara tapşırıqlar verir.

Tapşırıq 1. I qrupa “Qayçı ilə işlədikdə hansı təhlükəsizlik texnikası qaydalarına və iş üsullarına əməl etmək lazımdır?” sualını cavablandırmaq tapşırılır.

Tapşırıq 2. II qrupa “Dəftərxana bıçağı ilə işlədikdə hansı təhlükəsizlik texnikası qaydalarına və iş üsullarına əməl etmək lazımdır?” sualını cavablandırmaq tapşırılır.

2. KƏSİCİ VƏ DƏSİCİ ALƏTLƏRLƏ İŞ QAYÇI İLƏ İŞ

Qayçı yoldaşınca
dəstəyi itəli olmaqla bağlı
şəkildə tutulur.

Qayçının ağzını
yuxarı tutmayın.

Qayçının ağzını
açıq şəkildə qoymayın.

Qayçı ilə iş zamanı kəsmə istiqamətini diqqətlə izləyin:

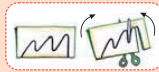
Düz xətti kəsmək üçün
qayçının düzünə hərəkət etdirin.

Dairəvi detalları kəsərkən
pastalı fırladın.

Mürəkkəb konturlu detalları
rahat kəsmək üçün əvvəlcə
boşluqları ümumi şəkildə,
sonra isə xırda hissələrlə kəsin.

Araşdırılmıyan xətti kəsmək
üçün kağız təsvirin istiqamətinə
uyğun olaraq müxtəlif tərəflərə
döndürün və kəsin.

- Küt və yivi (vinti) boşalmış qayçı ilə işləməyin.
- Qayçı ilə kəsərkən yeriməyin.
- Qayçını sağ tərəfdən masanın kənarına qoyun.
- Qayçını xüsusi dəri qabda və ya qutuda saxlayın.

BİZ İLƏ İŞ

- Aləti təhlükəsiz yerdə saxlayın.
- Ancaq taxta altlıq üzərində işləyin.
- Dəşəcəyiniz nöqtəni nişanlayın.
- Dəstəyi sağa və sola fırlatmaqla dəşməni yerinə yetirin.

DƏFTƏRXANA BİÇAĞI İLƏ İŞ

- Kağızı və kartonu taxta altlıq üzərində dəftərxana bıçağı və qoruyucu xətkəşin köməyi ilə kəsin.

- Kağızı və kartonu kəsmək üçün bıçağın ülgücünün böyük olmayan hissəsini itəli çəkin.

- Kağızı kəsərkən bıçağı maili bucaq altında tutun.

- Kartonu kəsərkən bıçağı şaquli vəziyyətdə tutun və onu kartona möhkəm sıxın.
- Ancaq taxta altlıq üzərində işləyin.

- Bıçaq işlək vəziyyətdə olmadıqda ülgücü içəri salın.

Tapşırıq 3. III qrupa “Bizlə işlədikdə hansı təhlükəsizlik texnikası qaydalarına və iş üsullarına əməl etmək lazımdır?” sualını cavablandırmaq tapşırılır.

Tapşırıq 4. IV qrupa “İynə ilə işlədikdə hansı təhlükəsizlik texnikası qaydalarına və iş üsullarına əməl etmək lazımdır?” sualını cavablandırmaq tapşırılır.

Qruplar tapşırıqları yerinə yetirirlər.

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Hər qrupun nümayəndəsi təqdimat edir. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müəllim suallar əsasında müzakirə təşkil edir.

Müzakirə sualları:

1. Hansı kəsici və dəşici alətləri tanıyırsınız? (*Şagirdlər kəsici və dəşici alətləri sadalayırlar.*)
2. Qayçı ilə işlədikdə hansı təhlükəsizlik texnikası qaydalarına və iş üsullarına əməl etmək lazımdır? (*Şagirdlər qaydaları və üsulları sadalayırlar.*)
3. Dəftərxana bıçağı ilə işlədikdə hansı təhlükəsizlik texnikası qaydalarına və iş üsullarına əməl etmək lazımdır? (*Şagirdlər qaydaları və üsulları sadalayırlar.*)
4. Dəşici alətlərlə (biz və iynə) işlədikdə hansı təhlükəsizlik qaydalarına və iş üsullarına əməl etmək lazımdır? (*Şagirdlər qaydaları və üsulları sadalayırlar.*)
5. Yapışqanla işlədikdə hansı təhlükəsizlik və sanitariya-gigiyena qaydalarına əməl etmək lazımdır? (*Şagirdlər dərslərdən öyrəndikləri qaydaları sadalayırlar.*)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin fikirlərini ümumiləşdirir və bir daha kəsici, dəşici alətlərlə, yapışqanla işlədikdə təhlükəsizlik texnikası qaydaları və iş üsulları üzərində dayanır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Qruplara tapşırıqlar verilir.

I qrup. İynəni saplayın.

II qrup. Kağız vərəqini qoruyucu xətkəş boyunca dəftərxana bıçağı ilə kəsin.

III qrup. Qayçı vasitəsilə vərəqdəki əyrixətli fiquru kəsin.

IV qrup. İki kağız vərəqini yapışqanla yapışdırın.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq aparılır. Təyin olunmuş meyarlar əsasında qrupların fəaliyyəti qiymətləndirilir. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən əmək alətlərinin funksiyalarını şərh etmə və təyinatını müəyyənləşdirmə, texnoloji vasitələri bir-birindən fərqləndirmə və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunur.

3

**MÖVZU: DETALLARI NİŞANLAMA QAYDALARI.
PƏRGAR VASİTƏSİLƏ NİŞANLAMA (2 SAAT)**

STANDART 4.1.1.; 4.1.2; 1.3.5

MƏQSƏD

Şagird:

1. Dairə çəkir.
2. Pərgarla nişanlama nöqtələrini birləşdirməklə hissələrə bölür.
3. Dairənin hissələrə bölünməsi zamanı pərgarla işlədikdə təhlükəsizlik qaydalarına əməl edir.

İNTEQRASIYA

T.i.: 2.2.4.; Riy.: 4.2.1.; H.b.: 1.2.3.

DƏRSİN TİPİ

Deduktiv
dərs

İŞ FORMALARI

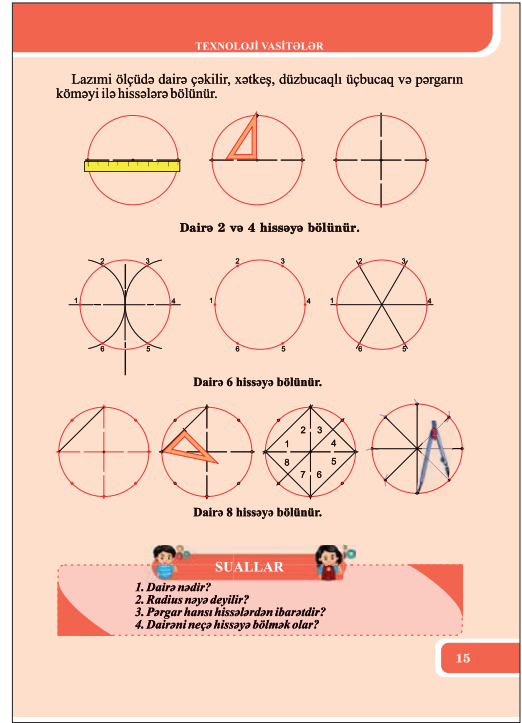
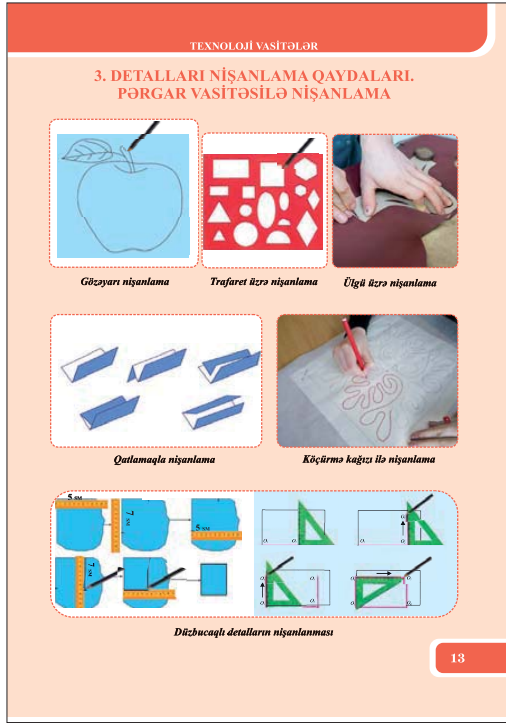
Kiçik qruplarla
iş, böyük qrup-
larla iş, fərdi iş

İŞ ÜSULLARI

Beyin həmləsi,
müzakirə,
Venn diaqramı

RESURSLAR

Dərslik, xətkəş,
bucaqlıq, pərgar,
sadə karandaş

DƏRSİN GEDİŞİ

I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu

Müəllim şagirdlərə müraciət edir:

1. Ölçmə və nişanlama əməliyyatları nə üçün lazımdır?
2. Nişanlama qaydaları haqqında nə bilirsiniz?
3. Sizcə, nişanlamanın hansı növləri var?
4. Dairəvi hissələri nişanlamaq üçün nəyə diqqət etmək lazımdır?

Şagirdlər suallara cavab verirlər. Müəllim pərgar və onunla nişanlama əməliyyatı aparmaq, çevrə və onun radiusu haqqında şagirdlərə məlumat verir.

Tədqiqat sualı: Detallar necə nişanlanır və pərgar vasitəsilə nişanlama necə həyata keçirilir?

II mərhələ: Tədqiqatın aparılması

Müəllim şagirdləri 4 qrupa bölür və onlara dərslikdəki (səh. 13-15) mövzu ilə tanış olmağı tapşırır.

Qruplara tapşırıqlar verir:

Tapşırıq 1. Nişanlama üsullarını şərh edin.

Tapşırıq 2. Çevrə və radius haqqında biliklərinizi şərh edin.

Tapşırıq 3. Pərgarın hissələrini sadalayın.

Tapşırıq 4. Pərgarla iş zamanı təhlükəsizlik qaydalarını şərh edin.

Qruplar tapşırıqları icra edirlər.

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Hər qrupun nümayəndəsi dərslikdəki materialla bağlı təqdimat edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müəllim suallar əsasında müzakirə təşkil edir.

Müzakirə sualları:

1. Detalları nişanlama qaydaları haqqında nə bilirsiniz? (*Şagirdlər nişanlama qaydalarını sadalayır və izah edirlər.*)
2. Düzbucaqlı detalları nə ilə ölçmək olar? (*Xətkeş və ya bucaqlıqla.*)
3. Çevrə nəyə deyilir? (*Çevrə dairəni məhdudlaşdıran xətdir.*)
4. Çevrənin radiusu nəyə deyilir? (*Dairənin mərkəzindən çevrəyə qədər olan məsafəyə radius deyilir.*)
5. Pərgar hansı hissələrdən ibarətdir? (*Pərgar iynə, qrifel və başlıqdan ibarətdir.*)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin fikirlərini ümumiləşdirir, detalları nişanlama qaydaları və pərgar vasitəsilə dairənin hissələrə bölünməsi üzərində dayanır. Pərgar vasitəsilə nişanlama qaydalarını ümumi şəkildə izah edir.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Qruplara tapşırıqlar verilir.

Tapşırıq 1. I qrupa detalları nişanlama qaydaları haqqında öz mülahizələrini bildirmək, dairəni 2 hissəyə bölmək tapşırılır.

Tapşırıq 2. II qrupa detalları nişanlama qaydaları haqqında öz mülahizələrini bildirmək və dairəni 4 hissəyə bölmək tapşırılır.

Tapşırıq 3. III qrupa detalları nişanlama qaydaları haqqında öz mülahizələrini bildirmək və dairəni 6 hissəyə bölmək tapşırılır.

Tapşırıq 4. IV qrupa detalları nişanlama qaydaları haqqında öz mülahizələrini bildirmək və dairəni 8 hissəyə bölmək tapşırılır.

Qruplar tapşırığı yerinə yetirirlər.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən dairənin şəklini çəkmə, pərgarla onu hissələrə bölmə, təhlükəsizlik qaydalarına əməletmə və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

STANDART 3.1.1.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Özünəxidmət və sanitariya-gigiyena tələblərinin insan həyatında əhəmiyyətini izah edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 4.1.1.

DƏRSİN TİPİ

Yeni bilik verən
dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla
iş, böyük qrup-
larla iş

İŞ ÜSULLARI

Beyin həmləsi,
müzakirə, rollu
oyun

RESURSLAR

Dərslik, özünəxid-
mət və sanitariya-
gigiyena qaydalarını
əks etdirən şəkillər,
iş vərəqləri

DƏRSİN GEDİŞİ

I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu

Müəllim şagirdlərə müraciət edir:

1. Özünəxidmət nə deməkdir?
2. Özünəxidmət işlərini əmək adlandırmaq olarmı?
3. Hansı sanitariya-gigiyena qaydalarını tanıyırsınız?

Şagirdlər suallara cavab verirlər.

Tədqiqat sualı: Özünəxidmət və sanitariya-gigiyena qaydalarına nə daxildir?***II mərhələ: Tədqiqatın aparılması***

Müəllim şagirdləri 4 qrupa bölür və qruplara dərslikdəki (səh. 16-19) mövzu ilə tanış olmağı tapşırır.

Qruplara tapşırıqlar verilir:

I və III qrup: Özünəxidmət qaydalarını sadalayın.***II və IV qrup:*** Sanitariya-gigiyena qaydalarını sadalayın.***III mərhələ: Məlumat mübadiləsi***

Hər qrupun nümayəndəsi təqdimat edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

4. ÖZÜNƏXİDMƏT. SANİTARIYA-GİGIYENA QAYDALARI

Siz özünüzə xidmət edirsinizmi?
Özünüzə xidmət edərkən hansı işləri görürsünüz?

Gəlin sanitariya-gigiyena və özünəxidmət qaydalarına əməl etmək üçün şəkillərdə təsvir olunan işləri hər gün yerinə yetirək.

Yatağımızı
yığıdırıq.

İdman edək.

Geyinək.

Yüngül səhər
yeməyi hazırlayırıq.

Ödünməz çay içirik.

Ayaqqabımızı
geyinək.

Sağlam qidalanaq.

Cərablərimizi yuyaq.

Otağımızı təmizləyək.

Ayaqqabımızı
təmizləyək.

Əşyalarımızı təmiz edək.

Çantamızı ödəmiz; toplayaq.

Sanitariya-gigiyena qaydaları haqqında nə bilərsiniz?
Onlar nə üçün lazımdır?

Sanitariya-gigiyena qaydalarına əməl etmək insanın sağlamlığı üçün çox vacibdir. Bu qaydalar aşağıdakılardan ibarətdir:

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müəllim suallar əsasında müzakirə təşkil edir.

Müzakirə sualları:

1. Özünəxidmət qaydalarına nələr daxildir? (*Şagirdlər qaydaları sadalayırlar.*)
2. Özünəxidmət qaydalarının əhəmiyyəti nədən ibarətdir? (*Şagirdlər əmək prosesində iş-tirakları və böyüklərə göstərdiyi kömək haqqında danışirlar.*)
3. Sanitariya-gigiyena qaydalarına nələr daxildir? (*Şagirdlər dərslikdə göstərilən qaydaları sadalayırlar.*)
4. Sanitariya-gigiyena qaydalarına əməl etməsəniz, nə baş verər? (*Şagirdlər mikrob və xəstəliklərə yoluxmaq haqqında danışirlar.*)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin fikirlərini ümumiləşdirir, bir daha özünəxidmət və sanitariya-gigiyena qaydaları haqqında düşüncələrini bölüşür. Bildirir ki, insanın normal fəaliyyəti üçün sağlamlıq çox vacib amildir. Sağlamlığı qorumaq üçün mütləq sanitariya-gigiyena qaydalarına əməl etmək lazımdır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Şagirdlərə rollu oyun vasitəsi ilə özünəxidmət qaydaları haqqında səhnəcik hazırlamaq tapşılır.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyə üzrə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən özünəxidmət qaydalarını izahetmə, sanitariya-gigiyena qaydalarını izahetmə və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

STANDART 3.1.2.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Bitkilərin insan sağlamlığının mühafizəsində rolunu şərh edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.3.2., 1.4.1.

DƏRSİN TİPİ

Yeni bilik verən
dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla
iş, böyük qrup-
larla iş

İŞ ÜSULLARI

Müzakirə,
müsahibə,
Venn diaqramı,
rollu oyun

RESURSLAR

Dərslik, bitkiləri
əks etdirən şəkillər,
üzərində Venn
diaqramı olan iş və-
rəqləri

DƏRSİN GEDİŞİ

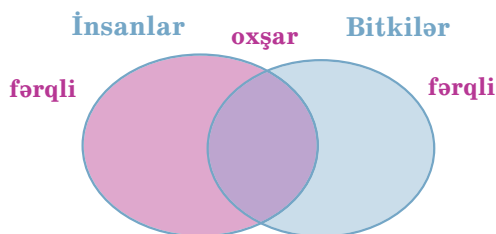
I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu

Müəllim şagirdlərin diqqətini lövhədən asılmış bitki şəkillərinə yönəldərək suallar verir:

1. “Yerin yaşıl geyimi” nədir?
2. Bitkilər haqqında nə bilirsiniz?
3. İnsanlar bitkiləri nə üçün becərirlər?
4. İnsan və heyvanların həyatında bitkilərin rolu nədən ibarətdir?

Şagirdlər suallara cavab verirlər.

Müəllim üzərində Venn diaqramı çəkilmiş plakatu lövhədən asır.

5. BİTKİLƏR VƏ ONLARIN İNSAN SAĞLAMLIĞINDA ROLU

Şəkillərə diqqətlə nəzər yetirin.

Yerin "yaşıl geyimi" nədir?
Bitkilər haqqında nə bilirsiniz?
İnsanlar bitkiləri nə üçün becərir?

Gündəlik qidamızıda hansı bitkilərdən istifadə edirik?
Bitkilərin insan və heyvanların həyatında rolu nədir?

İnsanın həyatında bitkilər çox böyük rol oynayır. Onlar karbon qazını udur və insanın nəfəs alması üçün zəruri olan oksigen buraxır. Bitkilər bütün canlılar, o cümlədən insan üçün qida mənbəyidir.

Bitkilər şəhər mühitində tozu və səsi udaraq insanın rahat yaşamasına şərait yaradır.

İnsan bitkilərdən müxtəlif dərmanlar hazırlayır.

Bitkilərdən tikinti materialları alınır.

Bitkilər gözəlliyi ilə insanı özünə cəlb edir, onda yaxşı əhvali-ruhiyyə yaradır. İnsan sevdiklərinə də gül bağışlayır.

Bitkilərdən parça toxumaq üçün sap da alınır.

Həyatımızı bitkilərsiz təsəvvür etmək olmaz. Bitkilər nöinki təbiətə və evlərimizə gözəllik verir, eləcə də başqa vacib və faydalı vəzifələri yerinə yetirir.

Çiçək ləklərinin, güllüklərin yaradılması və parkların bəzədilməsi üçün becərilən bitkilər dekorativ bitkilər adlanır.

Dekorativ bitkilərin ömrü müxtəlif olur. Odur ki, onları üç qrupa bölürlər: birillik, ikillik və çoxillik dekorativ bitkilər.

Bitkilərin hansı növlərini tanıyırsınız?

Sizcə, ikillik bitkilər çoxillik bitkilərdən nə ilə fərqlənir?

Meyvəçilik – kənd təsərrüfatının bir sahəsi olub meyvə və giləmeyvələrin becərilməsi ilə məşğul olur.

Meyvəli bitkilər

Toxumlu

Çayirdəki

Giləmeyvələr

Şəkilə hansı bitkilər təsvir olunub?

Meyvəli bitkiləri hansı əlamətlərinə görə 3 qrupa ayırırlar?

Meyvəli bitkilərdən nə hazırlanır?

Meyvə və tərəvəzlərdən hazırlanan məmulatlar

Tərəvəz bitkiləri – birillik bitkilərdir. Onların şirəli hissələrindən (təzə və ya emal olunmuş halda) qidalanmada istifadə olunur.

Tərəvəzlər

Şəkiləki tərəvəzlərin adlarını deyin.

SUALLAR

1. Gündəlik qidamıza daxil olan bitkilər hansılardır?

2. İnsanın həyatında bitkilər hansı rol oynayır?

3. Tərəvəzlərdən hansı xərəklərin hazırlanmasında istifadə edilir?

Müəllim şagirdlərdən insanlarla bitkilərin oxşar cəhətlərini soruşur. Cavablar dinləndikdən sonra fikirlər ümumiləşdirilir.

Tədqiqat sualı: Hansı bitkiləri tanıyırsınız və onların insan sağlamlığında rolu nədən ibarətdir?

II mərhələ: Tədqiqatın aparılması

Müəllim şagirdləri 3 qrupa bölür və qruplara dərslərdəki (səh. 20–21) mövzu ilə tanış olmağı tapşırır.

Müəllim qruplara iş vərəqləri paylayır və tapşırıq verir.

Tapşırıq 1. Meyvələrin adını iş vərəqinə yazın.

Tapşırıq 2. Tərəvəzlərin adını iş vərəqinə yazın.

Tapşırıq 3. Meyvə və tərəvəzlərdən hazırlanan məmulatların adını iş vərəqinə yazın.

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Hər qrupdan bir şagird görülməli işləri təqdim edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müəllim suallar əsasında müzakirəni təşkil edir.

Müzakirə sualları:

1. Hansı bitkiləri tanıyırsınız? (*Şagirdlər tanıdıqları bitkiləri sadalayırlar.*)
2. Bitkilər insanın həyatında hansı rolu oynayır? (*Şagirdlər bitkilərin insan həyatında rolunu sadalayırlar.*)
3. Gündəlik qidamıza daxil olan bitkilər hansılardır? (*Şagirdlər bitkilərin adını sadalayırlar.*)
4. Tərəvəzdən hansı xörəklərin hazırlanmasında istifadə edilir? (*Şagirdlər tərəvəzlərdən hazırlanan xörəklərin adını sadalayırlar.*)
5. Meyvə və tərəvəzdən hansı məmulatlar hazırlanır? (*Məmulatların adı sadalanır.*)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin fikirlərini ümumiləşdirir və bitkilərin insanın həyatında əhəmiyyətli rolunu qeyd edir. Müəllim bir daha bitkilərin ətraf aləmdə rolunu qeyd edir.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Bütün qruplara adı çəkilən meyvələri təsvir etmək və ya plastilindən yapmaq tapşırığı verilir.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır.

Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən bitkilərin növlərini sadalama, insan sağlamlığının mühafizəsində bitkilərin rolunu şərh etmə və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

STANDART 3.1.3 3.1.4.; 3.1.5.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Səhər və nahar süfrələrinə uyğun olaraq, qabları və alətləri seçir, onları düzgün yerləşdirir.
2. Şagird yemək süfrəsi arxasında davranış bacarıqlarını nümayiş etdirir.
3. Səhər və nahar süfrələrini tərtib edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.1.1., 2.1.1.; 2.1.2.

DƏRSİN TİPİ

Yeni bilik verən
dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla
iş, böyük qrup-
larla iş

İŞ ÜSULLARI

BİBÖ,
Venn diaqramı,
ziqzaq

RESURLAR

Dərslik, səhər və
nahar süfrəsini əks
etdirən şəkillər,
süfrə ləvazimatla-
rının şəkilləri

DƏRSİN GEDİŞİ

I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu

Müəllim şagirdlərə müraciət edir:

1. İnsan gündə neçə dəfə yemək yeməlidir?
2. Səhər və nahar süfrəsini bəzəyəndə hansı ləvazimatlardan istifadə etmək lazımdır?
3. Səhər və nahar süfrəsinin menyusuna nə daxil ola bilər?

Şagirdlər suallara cavab verirlər.

Tədqiqat sualları: Səhər və nahar süfrəsinin ləvazimatları hansılardır? Səhər və nahar süfrəsini necə bəzəmək olar?*II mərhələ: Tədqiqatın aparılması*

Müəllim şagirdləri 4 qrupa bölür və qruplara dərslikdəki (səh. 22–24) mövzu ilə tanış olmağı tapşırır. Müəllim qruplara tapşırıq verir.

Tapşırıq 1. Səhər süfrəsinin ləvazimatlarını sadalayın.**Tapşırıq 2.** Nahar süfrəsinin ləvazimatlarını sadalayın.**Tapşırıq 3.** Səhər süfrəsinin dizaynı necə olmalıdır? (yazın və ya çəkin)**Tapşırıq 4.** Nahar süfrəsinin dizaynı necə olmalıdır? (yazın və ya çəkin)*III mərhələ: İnformasiya mübadiləsi*

Hər qrupun nümayəndəsi təqdimat edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müəllim suallar əsasında müzakirəni təşkil edir.

6. SƏHƏR SÜFRƏSİ. NAHAR SÜFRƏSİ

Biz səhərlər yemək yeyirik.

Səhər süfrəsi necə olmalıdır?
Səhər süfrəsinə nələr daxildir?

Səhər yeməyi bütün gün ərzində yaxşı əhvali-ruhiyyənin qorunmasına imkan verir.

Səhər süfrəsini hazırlayarkən masaya kətan və ya pambıq parçadan salfet qoyulur. Salfetin üstünə kiçik nimçə yerləşdirilir. Nimçənin soluna ağzı yuxarı baxan çəngəl, sağına isə iti bıçaq qoyulur. Bıçağın ağzı nimçəyə tərəf qoyulmalıdır. Bıçağın dəstəyinin yanında nalbəki və fincan qoyulur. Fincanın dəstəyi solda və nalbəkəndəki çay qəşığı sağda olmalıdır. Belə olduqda onlardan istifadə etmək asanlaşır. Masaya pendir, yağ və xama ayrıca qablarda qoyulur. Səhər yeməyinə ilıq bişirilmiş yumurta xüsusi qabda verilir. Qabı xırda nimçəyə qoymaq lazımdır. Yumurtanın yanında mütəq çay qəşığı olmalıdır.

Bərk bişirilmiş yumurtanı süfrəyə soyulmuş halda vermək lazımdır. Qayğanaq süfrəyə çox zaman tavada verilir. Masaya çörəkqabı, cəm və ya bal nimçəsi, içərisində şəkər tozu olan qab, duz və istiot qoyulur.

Səhər süfrəsinə ot məmulatları (sosiska və kolbasa), düyü və manna sıyıqları verilir.

- Masanın nahara hazırlanması nə deməkdir?
- Nahar süfrəsini hazırlayanda nədən başlamaq lazımdır?
- Nahar masasına qab-qacağı necə düzmək lazımdır?

Masanı nahara hazırlamaq – süfrənin nahar üçün tərtib edilməsi, bəzədilməsidir.

Nahar masası nahar edənlərin sayı nəzərə alınmaqla bəzədilir.

Nimçələri hər bir stulun qarşısına masanın kənarından 5–10 sm masafədə yerləşdirmək lazımdır.

Süfrəyə əvvəlcə dayaz nimçələr düzülür, nimçələrin üzərinə salfet qoyulur və onların üzərinə dərin nahar nimçəsi yerləşdirilir. Salfet nimçələrin sürüşməməsi üçün qoyulur.

Böyük nahar nimçələrindən solda kiçik nimçə qoyulur.

Nahar ləvazimatlarının sayı nahara veriləcək xörəklərdən asılıdır.

Sağda iti ağzı nimçəyə yönəlmiş yemək bıçağı və xörək qəşığı qoyulur. Nimçənin qarşısına desert* qəşığı qoyulur.

Çəngəllər ağzı yuxarı halda nimçənin solunda qoyulur.

İçkilər üçün şüşə və ya böllür qrafinlərdən istifadə edilir.

Əgər menyuda mineral su və ya meyvə şirəsi varsa, onda nimçənin qarşısına və ya yanına su stakanı da qoyulur. Bərk yeməklər yemək bıçağı ilə kəsilir.

Əgər nahar çox sayda yeməkdən ibarətdirsə (məsələn, salat, sulu xörək, balıq və ya ot yeməkləri, desert), onda masaya uyğun nahar ləvazimatları düzülür.

Salfetləri hansı materialardan hazırlayırlar?

Hansı halda kağız salfetdən, hansı halda parça salfetdən istifadə edirlər?

Paltarı ləkələrdən qorumaq üçün parça salfetdən istifadə edirlər. Yeməkdən qabaq parça salfeti nimçənin altından özünə tərəf olmaqla dizin üstünə sorılır.

Əllər çox bulaşmamışsa, salfetin yuxarı yarısına silmək olar. Əlləri və dodaqları kağız salfetlə silmək daha yaxşıdır. Kağız salfetlər masa üzərinə xüsusi altlıqlarda qoyulur. Yeməyi bitirdikdən sonra parça salfeti səliqəli şəkildə nimçənin sağına qoymaq lazımdır. İstifadə edilmiş kağız salfet nimçəyə qoyulur.

* Desert — çarəz (xörəkdən sonra verilən meyvə, şirniyyat və s.)

Müzakirə sualları:

1. Masanı səhər yeməyinə və nahara hazırlamaq nə deməkdir? (*Süfrənin səhər yeməyi və nahar üçün tərtib edilməsi, bəzədilməsi deməkdir.*)
2. Səhər süfrəsinin ləvazimatlarını kim sadalayır? (*Şagirdlər əsas ləvazimatların adını sadalayırlar.*)
3. Səhər süfrəsində hansı qida növlərindən istifadə edilir? (*Pendir, yağ, bal, xama, yumurta, sıyıq (düyü və ya manna), ot məhsulları (sosiska və ya kolbasa) və s.*)
4. Nahar süfrəsinin ləvazimatlarını kim sadalayır? (*Şagirdlər əsas ləvazimatların adını sadalayırlar.*)
5. Nahar menyusuna nəyi daxil etmək olar? (*Əsasən, duru və quru xörəkləri.*)
6. Kağız salfetləri hansı üsulla qatlamaq olar? (*Şagirdlər kağız salfetləri qatlamaq üsullarını sadalayırlar.*)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin fikrini ümumiləşdirir, bir daha səhər və nahar süfrələrinin ləvazimatları, menyusu üzərində dayanır. Salfetlərin təyinatı və qatlanma üsullarını təkrarlayır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Qruplara aşağıdakı tapşırıqlar verilir:

I və III qrupa. Səhər süfrəsinin menyusunu tərtib edin və kağız salfeti qatlayın.

II və IV qrupa. Nahar süfrəsinin menyusunu tərtib edin və kağız salfeti qatlayın.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyə üzrə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən səhər və nahar süfrələrinin ləvazimatlarını seçmək və onların menyusunu tərtib etmək, kağız salfeti düzgün qatlamaq və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

STANDART 3.1.3.; 3.1.4.; 3.1.5.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Şagird yemək masası arxasında davranış bacarıqlarını nümayiş etdirir.
2. Şam süfrəsinə uyğun olaraq, qabları və alətləri seçir, onları düzgün yerləşdirir.
3. Şam süfrəsini tərtib edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 2.1.2.; 4.2.1.; A.d.: 1.2.1.; 1.2.3.; T.i.: 2.2.4.;
İnf.: 3.2.6.

DƏRSİN TİPİ

Yeni bilik verən
dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla
iş, böyük qrup-
larla iş

İŞ ÜSULLARI

Kublaşdırma,
ziqzaq, rollu
oyun

RESURLAR

Dərslik, şam
süfrəsini əks
etdirən şəkillər

DƏRSİN GEDİŞİ

I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu

Müəllim şagirdlərə müraciət edir:

1. Şam süfrəsi haqqında nə bilirsiniz?
2. Şam süfrəsini bəzəyəndə hansı ləvazimatlardan istifadə etmək lazımdır?
3. Şam süfrəsinin menyusuna nəyi daxil etmək olar?
4. Yemək masası arxasında davranış qaydaları dedikdə nə başa düşürsünüz?

Şagirdlər suallara cavab verirlər.

Tədqiqat sualı: Şam süfrəsini necə bəzəmək olar və yemək masası arxasında hansı davranış qaydalarına riayət etmək lazımdır?

II mərhələ: Tədqiqatın aparılması

Müəllim şagirdləri 3 qrupa bölür və qruplara dərslikdəki (səh. 25–27) mövzu ilə tanış olmağı tapşırır və qruplara tapşırıq verir.

Tapşırıq 1. Yemək masası arxasında davranış qaydaları haqqında yazın.

7. ŞAM SÜFRƏSİ. YEMƏK MASASI ARXASINDA DAVRANIŞ QAYDALARI

Şam süfrəsi necə tərtib olunmalıdır?
Şəklə diqqət yetirin.

Şam süfrəsi səhər süfrəsindən nə ilə fərqlənir?

Şam süfrəsinin tərtibində də səhər və nahar süfrələrindəki qab-qacaqdan istifadə edilir. Əgər şam süfrəsində qatıq, süd, meyvə şirəsi verilir, onda masaya stakanlar qoyulur. Şam süfrəsinə, adətən, desert nimçəsi düzülür.

Yeməklərin növündən asılı olaraq, şam süfrəsinin ləvazimatlarına əlavələr etmək olar. Bu hər kəsin öz zövqündən asılıdır.

Şam yeməyi olduqca yüngül olmalıdır. Çünki şam etdikdən sonra hərəkət fəallığı azalır. Yeməyi yatmadan iki-üç saat əvvəl qəbul etmək lazımdır ki, rahat həzm olunsun. Şam yeməyində müxtəlif salatlar, tərəvəzlə hazırlanmış ət və balıq xörəkləri, meyvə şirələri və s. istifadə edilə bilər. Şam edərkən yağlı və qızardılmış yeməklərdən az istifadə etmək məsləhətdir.

Yemək masası arxasında hansı davranış qaydalarına əməl etmək lazımdır?

Yemək masası arxasında davranış qaydalarına əməl etməyin əhəmiyyəti nədir?

25

Hər bir insan yemək masası ətrafında aşağıdakı qaydalara əməl etməlidir:

1. Yemək yeyərkən birdəfəyə böyük tika dişləməyin.
2. Yemək yeyərkən danışmayın. Əgər sizə sual verilsə, əvvəlcə yeməyi udun, sonra cavab verin.

3. Su içən zaman qurtuldatmayın, çox isti xörəyi üfləməyin, qasıqla nimçəni taqıldatmayın. Səssiz yeməyə çalışın.

4. Əti böyük olmayan tikələrə doğrayın. Bir tikəni yedikdən sonra növbəti tikəni kəsin. Bütün payı hissələrə doğramayın: onda sizin nimçəniz səliqəsiz görünür, yemək isə tez soyulur.

5. Qızardılmış quş ətinə böyük olmayan tikələrə kəsməklə çəngəl vasitəsilə götürmək lazımdır. Kəsmək çətinləşəndə tikəni əllə ayırıb yemək olar.

6. Balığın qılçıklarını çəngəllə və əllə çıxarmaq olar. Lakin bu zaman barmaqları yalamır, salıfətlə silirlər.

7. Çəngəllə rahat götürülə bilən yeməyi qasıqla götürməyin.

8. Bıçaqla yemək təhlükəlidir.

9. Kompotdan çıxan çayırdaqları nalbakiyə tıpırtıb atmayın. Qasığı ağzıya yaxınlaşdırıb çayırdağı çıxarın və nalbakiyə qoyun.

10. Əgər sizə nə isə götürmək lazımdırsa, masa boyunca dartınmayın, nazakətlə onu götürməyi xahiş edin.

11. Ümumi qabdan sizə tərəf olan tikəni götürün. Çünki ümumi qabdan özü üçün yaxşı tika seçmək adəbsizlikdir.

12. Hər hansı bir yeməyi kəsmək lazımdırsa, çəngəli sol, bıçağı isə sağ əldə tutun. Bulaşığı bıçağı və çəngəli masanın üzərinə qoymayın.

26

Təpşırıq 2. Şam süfrəsinin ləvazimatlarını sadalayın.

Təpşırıq 3. Şam süfrəsinin menyusunu tərtib edin.

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Hər qrupun nümayəndəsi təqdimat edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkil

Müəllim suallar verərək müzakirəni təşkil edir.

Müzakirə sualları:

1. Masanı şam süfrəsinə hazırlamaq nə deməkdir? (*Süfrənin şam yeməyi üçün tərtib edilməsi, bəzədilməsi deməkdir.*)

2. Şam süfrəsinin əsas ləvazimatları hansılardır? (*Şagirdlər şam süfrəsinin əsas ləvazimatlarını sadalayırlar.*)

3. Şam yeməyi nə üçün yüngül olmalıdır? (*Şagirdlər dərslikdəki fikirləri söyləyirlər.*)

4. Şam süfrəsində hansı yemək növlərindən istifadə etmək məsləhətdir? (*Şam edərkən yağlı və qızardılmış yeməklərdən az istifadə etmək lazımdır, üstünlüyü tərəvəz yeməklərinə vermək məsləhətdir.*)

5. Yemək masası arxasında hansı qaydalara əməl etmək lazımdır? (*Şagirdlər dərslikdəki qaydalar üzərində dayanırlar.*)

6. Qənaətcil olmaq haqqında nə deyə bilərsiniz? (*Şagirdlər öz fikirlərini bildirirlər.*)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin şam süfrəsi və yemək masası arxasında davranış qaydaları haqqındakı fikirlərini ümumiləşdirir.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Rollu oyundan istifadə edərək: **I–III qrupa** masa arxasında davranış qaydalarına aid mənfi şagird obrazını yaratmaq, **II–IV qrupa** müsbət şagird obrazını yaratmaq tapşırığı verilir.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır.

Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən şam süfrəsinin ləvazimatlarını seçmək, şam süfrəsinin menyusunu tərtib etmək, parça salfeti, çanta formasında düzgün qatlamaq və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

MƏHSƏT MƏDƏNİYYƏTİ

13. Bulaşmış qablarınızı qonşu tərəfə itələməyin.
14. Çay içəndə çay qasığını stəkanda saxlamayın – o çevrilə bilər.
15. Çayı qarışdırıb qasığı nəlbəkiyə qoyun.
16. Masa arxasında ayağı ayağın üzərinə aşırıb oturmayın – bu adəbsizlikdir.
17. Yemək yeyərkən kitab oxumayın və telefondan istifadə etməyin – bu, ətrafınızdakılara qarşı hörmətsizlikdən başqa, həm də zərərliyədir.
18. Çörəklə rəftərimizdə diqqətli olun, dişləyib artığını atmayın. Buğdanın becərilməsi, yığılması, üyüldülməsi və çörəyin bişirilməsində nə qədər insan əməyi olduğunu həmişə yadınızda saxlayın. Həmçinin yaddan çıxarmayın ki, Yer kürəsində milyonlarla aclıq çəkən uşaq üçün çörək qurtuluşu çox qiymətliyədir! Eləcə də hər birimiz bütün arzaq məhsullarını qənaətlə işlətməli, israfçılığa yol verməməliyik.

SUALLAR

1. Şam süfrəsinin əsas ləvazimatları nədir?
2. Şam yeməyini nə üçün yatmadan iki-üç saat qabaq qəbul etmək lazımdır?
3. Şam süfrəsində hansı yemək növlərindən istifadə etmək məsləhətdir?
4. Yemək masası ətrafında hansı davranış qaydalarına əməl edilir?
5. Çörəyə nə üçün qənaət etmək lazımdır?

1. Şam süfrəsinə tərtib edin və parça salfeti "çanta" formasında qatlayın.
2. Yemək masası arxasında davranış qaydalarına əməl etməyə çalışın.

27

STANDART 1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Şagird səkkizyayaqlı ilbiz fiqurunun müxtəlif emal texnologiyalarına aid iş proseslərini mərhələlər üzrə izah edir.
2. Hazırlanacaq səkkizyayaqlı ilbiz fiquruna görə iş yerini təşkil edir.
3. Səkkizyayaqlı ilbiz fiqurunu hazırlamaq üçün uyğun emal vasitələri seçir.
4. Səkkizyayaqlı ilbiz fiqurunun hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirir.
5. Səkkizyayaqlı ilbiz fiqurunun materialına uyğun emal texnikasını seçir.
6. Səkkizyayaqlı ilbiz fiqurunun detallarını hazırlayır.
7. Detalları birləşdirməklə səkkizyayaqlı ilbiz fiqurunu hazırlayır.
8. Səkkizyayaqlı ilbiz fiqurunun hazırlanmasında sadə tərtibat bacarıqları nümayiş etdirir.
9. Səkkizyayaqlı ilbiz fiqurunun qrup tərəfindən hazırlanması prosesində birgəfəaliyyət və əməkdaşlıq bacarıqları nümayiş etdirir.
10. Səkkizyayaqlı ilbiz fiqurunun hazırlanmasında müvafiq təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına əməl edir.
11. Səkkizyayaqlı ilbiz fiqurunu təqdim edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.d.: 1.2.1.; 1.2.3.;
T.i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.

DƏRSİN TİPİ

Yeni bilik verən
dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla iş,
böyük qruplarla iş,
fərdi iş

İŞ ÜSULLARI

Müzakirə, beyin
həmləsi

RESURSLAR

Dərslik, plastilin dəsti, plastilin bıçağı, karandaş, səkkizyayaqlı ilbiz şəkilləri

3 PLASTİLİNDƏN YAPMA İŞLƏRİ

8. PLASTİLİNDƏN SƏKKİZYAZAQLI İLBİZ

 Suda hansı heyvanlar yaşayır? Səkkizyazaqlı ilbiz haqqında nə bilirsiniz?

Səkkizyazaqlı ilbiz – ayaqlarında çoxlu sormaclar olan suda yaşayan canlıdır.

Səkkizyazaqlı ilbinin bədəninin uzunluğu 25 sm-ə çatır. Onun ayaqları daha uzundur – 90 sm, lakin 120–130 sm-ə də çata bilər. Bədən çəkisi 10 kq-a qədərdir. Səkkizyazaqlı ilbinin ağzında tutuquşu dimdiyinə bənzəyən iki güclü çənəsi, boğazında yeməkləri üyütməyə imkan verən sürtgəc var.

Bizə lazımdır

- plastilin bıçağı
- altıq
- plastilin
- kərəndəş

Plastilindən səkkizyazaqlı ilbiz düzəldək.

 1. Qəhvəyi plastilin tirciyi biri digərlərindən böyük olmaqla 5 hissəyə ayırın və bütün hissələrdən kürəciklər yuvarlayın.

28

PLASTİLİNDƏN YAPMA İŞLƏRİ

 2. 4 kürəcikdən nazik bağlar yayın və 8 hissəyə ayırın.

 3. Bağları səkkizguşəli ulduz formasında bir-birinə birləşdirin. Onlar səkkizyazaqlının ayaqlarıdır. Ayaqları müxtəlif istiqamətlərə əyməklə onlara ağ plastilindən nöqtələr yapışdırın. Bunlar səkkizyazaqlı ilbinin sormaclarıdır.

 4. Böyük kürəciyi üst hissəsi geniş olmaqla uzunsov formaya salın. Bu səkkizyazaqlı ilbinin başıdır.

29

DƏRSİN GEDİŞİ

I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu

Müəllim şagirdlərə səkkizyazaqlı ilbiz fiqurunun şəkillərini göstərərək sual verir:

– Şəkildə nə təsvir edilmişdir?

– Bu canlı harada yaşayır?

Şagirdlər öz mülahizələrini bildirirlər.

Tədqiqat sualı: Plastilindən səkkizyazaqlı ilbiz fiqurunu necə hazırlamaq olar?

II mərhələ: Tədqiqatın aparılması

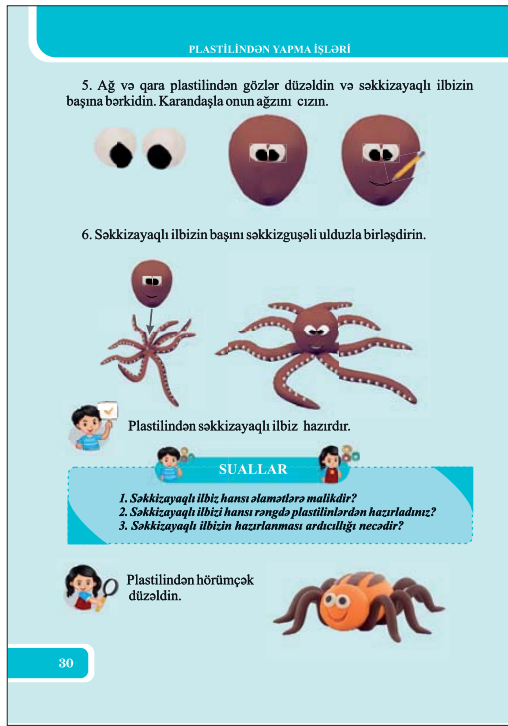
Tədqiqat sualı ətrafında şagirdlər tədqiqat aparırlar. Müəllim şagirdlərin diqqətini dərsləyə (səh. 28) yönəldir və qeyd edir ki, səkkizyazaqlı ilbiz fiqurunu plastilindən hazırlamaq üçün onun şəkillərini diqqətlə müşahidə etmək lazımdır. Sonra şagirdlərə dərsləkdə verilən mövzunu oxumağı və səkkizyazaqlını necə hazırlayacaqlarına diqqət yetirməyi tapşırır.

Müəllim şagirdləri 4 qrupa bölür və onlara tapşırıq verir.

I və III qrup: Səkkizyazaqlının başının hazırlanması ardıcılığını şərh edin.

II və IV qrup: Səkkizyazaqlının ayaqlarının hazırlanması ardıcılığını şərh edin.

Qruplar tapşırığı yerinə yetirirlər.

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Hər qrupun nümayəndəsi verilən tapşırıq haqqında mülahizələrini təqdim edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müəllim suallar verərək müzakirəni təşkil edir.

Müzakirə sualları:

1. Səkkizayaqlı ilbiz necə heyvandır? (Səkkizayaqlı ilbiz ayaqları başında yerləşən səkkizayaqlı heyvandır. Ayaqlarında çoxlu sormaclar vardır.)

2. Ölçüləri haqqında nə deyə bilərsiniz? (Adi bir səkkizayaqlı ilbizin bədəninin uzunluğu 25 sm-ə çata bilər. Bədən çəkisi 10 kq-a qədərdir.)

3. Səkkizayaqlı ilbiz fiqurunu düzəltmək üçün hansı resurslar lazımdır? (Plastilin, altlıq, plastilin bıçağı və karandaş.)

4. Səkkizayaqlı ilbiz fiqurunun hazırlanması ardıcılığını sadalayın. (Qəhvəyi plastilin tircik 5 hissəyə bölünür və onlar kürəciklər yuvarlanır, kürəciklərdən bağlar yapılaraq səkkizayaqlının ayaqları formalaşdırılır və ayaqlara birləşdirilir.)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin cavablarını ümumiləşdirir və səkkizayaqlının hazırlanması ardıcılığı üzərində dayanır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Müəllim şagirdlərə tapşırıq verir.

Tapşırıq: Qəhvəyi plastilindən səkkizayaqlı ilbiz fiqurunu hazırlayın.

Qruplar tapşırığı yerinə yetirir. Müəllim nəzarət edir, izahat və göstərişlər verir.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən səkkizayaqlı ilbiz fiqurunun hazırlanması prosesini mərhələlər üzrə izahetmə, sadə tərtibat bacarıqları nümayişdirmə, təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına əmələtmə və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

STANDART 1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Şagird tank oyuncağının hazırlanması zamanı müxtəlif emal texnologiyalarına aid iş proseslərini mərhələlər üzrə izah edir.
2. Hazırlanacaq tank oyuncağına görə iş yerini təşkil edir.
3. Tank oyuncağını hazırlamaq üçün uyğun emal vasitələri seçir.
4. Tank oyuncağının hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirir.
5. Tank oyuncağının materialına uyğun emal texnologiyası seçir.
6. Tank oyuncağının detallarını hazırlayır.
7. Detalları birləşdirməklə tank oyuncağını hazırlayır.
8. Tank oyuncağının hazırlanmasında sadə tərtibat bacarıqları nümayiş etdirir.
9. Tank oyuncağının qrup tərəfindən hazırlanması prosesində birgəfəaliyyət və əməkdaşlıq bacarıqları nümayiş etdirir.
10. Tank oyuncağının hazırlanmasında təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına əməl edir.
11. Tank oyuncağını təqdim edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.d.: 1.2.1.; 1.2.3.;
T.i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.

DƏRSİN TİPİ

Yeni bilik verən
dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla iş,
böyük qruplarla iş,

İŞ ÜSULLARI

Müzakirə, beyin
həmləsi,
müşahidə

RESURLAR

Dərslik, plastilin dəsti, plastilin bıçağı, altlıq, tank şəkilləri, karandaş

9. PLASTİLİNDƏN TANK

Tapmacanı tapın:

Bir tutaşam var.
Poladdandır köynəyi.
Düşməni lərzəyə salır,
Onun xarici görkəmi.

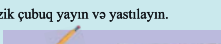
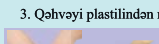
Plastilindən tank düzəldək.

1. Tankın tırtıllarını düzəltmək üçün qəhvəyi rəngdə plastilindən müxtəlif ölçüdə kürəcik hazırlayın və onları yastılayaraq bir-birinin yanına düzün.

2. Yastılanmış kürəciklərin mərkəzinə kiçik kürəciklər yapışdırın və onların kənarlarını karandaşla hörümçək toruna oxşar xətləyin.

3. Qəhvəyi plastilindən nazik çubuq yayın və yastılayın.

4. Karandaşla yayılmış plastilin lenti eninə xətləyin və təkərlərin üzərinə yapışdırın. Tankın tırtılı hazırdır. Tırtıldan 2 ədəd düzəldin.

5. Tankın gövdəsini düzəldin. Qəhvəyi rəngdə tırtıla yaşıl plastilin yapışdırın və hər iki tırtılı (yastılanmış, nazik) gövdəyə bərkidin.

31

6. Tırtılların üzərinə yaşıl plastilindən nazik lent yapışdırın və onu gövdəyə birləşdirin.

7. Dairəvi formada tankın qala hissəsini yapın və onu tankın gövdəsinə birləşdirin.

8. Tankın top və pulemyotunu, fənarlarını, mühərrik hissəsini, yanacaq çənlərini şəkildəki kimi hazırlayın və gövdəyə birləşdirin.

Plastilindən tank hazırdır.

SUALLAR

1. Tank haqqında nə bilərsiniz?
2. Hazırladığınız tank modeli necə hissədən ibarətdir?
3. Tankın tırtıllarını necə hazırladınız?
4. Tankın qala hissəsində nə yerləşir?

Plastilindən qırıq təyyarə düzəldin.

32

DƏRSİN GEDİŞİ

I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu

Müəllim şagirdlərə dərslikdəki tapmacanı oxuyur və cavabının tank olmasını aldıqdan sonra tank oyuncağının şəkillərini göstərərək sual verir:

– Tankdan harada istifadə olunur?

Şagirdlər öz mülahizələrini bildirirlər.

Tədqiqat sualı: Plastilindən tank oyuncağını necə hazırlamaq olar?

II mərhələ: Tədqiqatın aparılması

Tədqiqat sualı ətrafında şagirdlər tədqiqat aparırlar. Müəllim şagirdlərin diqqətini dərsliyə (səh. 31) yönəldir və qeyd edir ki, tank oyuncağını plastilindən hazırlamaq üçün onun şəklini diqqətlə nəzərdən keçirmək lazımdır. Sonra şagirdlərə dərslikdə verilən mövzunu oxumağı və tank oyuncağını necə hazırlayacaqlarına diqqət yetirməyi tapşırır.

Müəllim şagirdləri 4 qrupa bölür və onlara tapşırıq verir.

I və III qruplar: Tankın tırtıllarının hazırlanması ardıcılığını şərh edin.

II və IV qruplar: Tankın gövdəsinin hazırlanması ardıcılığını şərh edin.

Qruplar tapşırığı yerinə yetirirlər.

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Hər qrupun nümayəndəsi verilən tapşırıq haqqında mülahizələrini təqdim edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müəllim suallar verərək müzakirəni təşkil edir.

Müzakirə sualları:

1. Tankdan harada istifadə olunur? (*Cəbhədə düşməyə qarşı mübarizədə istifadə olunur.*)
2. Tankın tırtılları necə hazırlanır? (*Qəhvəyi plastilindən kürəciklər yuvarlanır və yastılanaq bir-birinin yanına düzülür. Onlara kiçik kürəciklər yapışdırılaraq kənarları karandaşla xətlənib təkərlərin üzərinə yapışdırılır.*)
3. Tankın gövdəsi necə hazırlanır? (*Qəhvəyi rəngdə plastilinə yaşıl plastilin yapışdırılır və tırtıllar gövdəyə yapışdırılır. Tırtılların üzərinə yaşıl plastilindən nazik lent yapışdırılır və onlar gövdəyə birləşdirilir.*)
4. Tankın gövdəsinə daha hansı hissələr birləşdirilir? (*top, pulemyot, fənərlər, mühərrik hissəsi və yanacaq çənləri*)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin cavablarını ümumiləşdirir və tank oyuncağının hazırlanması ardıcılığı üzərində dayanır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Müəllim şagirdlərə tapşırıq verir.

Tapşırıq: Plastilindən tank oyuncağını hazırlayın.

Qruplar tapşırığı yerinə yetirir. Müəllim nəzarət edir, izahat və göstərişlər verir.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən tank oyuncağının hazırlanması prosesini mərhələlər üzrə izahetmə, sadə tərtibat bacarıqları nümayişetdirmə, təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına əmələtmə və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

STANDART 1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Şagird yapma texnologiyalarına aid iş proseslərini mərhələlər üzrə izah edir.
2. Zebr oyuncağının hazırlanmasına görə iş yerini təşkil edir.
3. Zebr oyuncağının hazırlanması üçün uyğun emal vasitələri seçir.
4. Zebr oyuncağının hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirir.
5. Zebr oyuncağının materialına uyğun emal texnologiyası seçir.
6. Zebr oyuncağının detallarını hazırlayır.
7. Detalları birləşdirməklə zebra oyuncağı hazırlayır.
8. Zebr oyuncağının hazırlanmasında sadə tərtibat bacarığı nümayiş etdirir.
9. Zebr oyuncağının qrup tərəfindən hazırlanması prosesində birgəfəaliyyət və əməkdaşlıq bacarığı nümayiş etdirir.
10. Məmulatın hazırlanmasında təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına əməl edir.
11. Zebr oyuncağını təqdim edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.d.: 1.2.1.; 1.2.3.;
T.i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.

DƏRSİN TİPİ

Yeni bilik verən
dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla iş,
böyük qruplarla iş,
fərdi iş

İŞ ÜSULLARI

Müzakirə, beyin
həmləsi, BİBÖ

RESURSLAR

Dərslik, plastilin dəsti, altlıq, plastilin bıçağı, plastilindən hazırlanmış müxtəlif heyvan və quş nümunələri, heyvan şəkilləri

10. PLASTİLİNDƏN ZEBR

Afrikada yaşayan hansı heyvanları tanıyırsınız?

Zebr haqqında nə bilirsiniz?

Zebr – Afrikada yaşayan vəhşi, zolaqlı atdır. Zebrlərə yalnız Mərkəzi və Cənubi Afrikada rast gəlinir. Hər bir zebrin insanın barmaq izlərinə bənzəyən qara və ağ zolaqlardan ibarət nadir nümunəsi vardır. Maraqlıdır ki, zebralar bütün atlar kimi ayaq üstə deyil, uzanaraq yatırlar.

Plastilindən zebr düzəldək.

1. Ağ rəngdə plastilin tircikdən zebrin gövdə, baş, ayaqlar və quyruq hissələri üçün silindrik bağlayın.

33

2. Övvəlcə zebrin gövdəsini və başını şəkildəki kimi düzəldərək qara plastilindən zolaqlarını gövdəyə yapışdırın.

3. Ağ və qara plastilindən zebrin quyruğunu, qulaqlarını, yalını, ağzını, gözlərini düzəldərək onun gövdəsinə və başını formalaşdırın.

4. Ağ və qara plastilin bağlardan zebrin bir cüt qabaq və bir cüt arxa ayaqlarını şəkildəki kimi düzəldib gövdəsinə birləşdirin.

Plastilindən zebr hazırdır.

Plastilindən pələng düzəldin.

34

DƏRSİN GEDİŞİ

I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu

Müəllim bir çox heyvan və quşların şəkillərini göstərir və suallar verir:

– Bu heyvanlar harada yaşayır? Onların adını bilirsinizmi?

Müəllim zebr oyuncağı nümunəsini şagirdlərə göstərərək suallar verir:

– Zebr harada yaşayır? Onun xarakterik xüsusiyyətləri hansılardır? Zebrin düşməni kimdir?

Şagirdlər suallara cavab verirlər.

Tədqiqat sualı: Plastilindən zebr oyuncağını necə hazırlamaq olar?

II mərhələ: Tədqiqatın aparılması

Müəllim şagirdlərə dərsliyin 33 və 34-cü səhifəsindəki mövzunu oxumağı tövsiyə edir. Şagirdlərə zebr oyuncağını necə hazırlayacaqlarını müəyyənləşdirməyi tapşırır.

Müəllim şagirdləri 4 qrupa bölür və onlara tapşırıq verir.

I və III qrup: Zebrin gövdəsinin hazırlanması ardıcılığını şərh edin.

II və IV qrup: Zebrin başının və ayaqlarının formalaşdırılması ardıcılığını şərh edin.

Qruplar tapşırığı yerinə yetirirlər.

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Hər qrupun nümayəndəsi təqdimat edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müəllim suallar əsasında müzakirəni təşkil edir.

Müzakirə sualları:

1. Zebr oyuncağının hazırlanmasında hansı texnoloji üsullardan istifadə edəcəksiniz? (*Zebr oyuncağını müxtəlif hissələrdən quraşdırma üsulu ilə yapacağıq.*)
2. İş hansı ardıcılıqla yerinə yetirəcəksiniz? (*Şagirdlər işin yerinə yetirilmə alqoritmini söyləyirlər.*)
3. Zebr haqqında daha nə deyə bilərsiniz? (*Şagirdlər mülahizələrini söyləyirlər.*)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin cavablarını ümumiləşdirir, bir daha müxtəlif hissələrdən quraşdırma üsulu ilə zebr oyuncağının hazırlanması texnologiyası üzərində dayanır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Qruplara tapşırıq verir.

Tapşırıq 1 (I və II qruplara):

Ağ rəngli plastilindən zebr hazırlayın.

Tapşırıq 2 (III və IV qruplara):

Çəhrayırəngli plastilindən zebr hazırlayın.

Qruplar tapşırıqları yerinə yetirirlər. Müəllim nəzarət edir, izahat və göstərişlər verir.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən zebr oyuncağının hazırlanması ardıcılığını mərhələlər üzrə izahetmə, sadə tərtibat bacarıqları nümayişetdirmə, təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına əməl etmə və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

STANDART 1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.;
1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Müxtəlif emal texnologiyalarına aid iş proseslərini (kəsmə, quraşdırma, birləşdirmə) mərhələlər üzrə izah edir.
2. Çiçək aplikasiyasına görə iş yerini təşkil edir.
3. Aplikasiyanı hazırlamaq üçün uyğun emal vasitələri seçir.
4. Çiçək aplikasiyasının hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirir.
5. Çiçək aplikasiyasının materialına uyğun emal texnikası seçir.
6. Çiçək aplikasiyasının detallarını hazırlayır.
7. Detalları birləşdirməklə çiçək aplikasiyasını hazırlayır.
8. Çiçək aplikasiyasının hazırlanmasında sadə tərtibat bacarıqları nümayiş etdirir.
9. Aplikasiyanın qrup tərəfindən hazırlanması prosesində birgə fəaliyyət və əməkdaşlıq bacarıqları nümayiş etdirir.
10. Aplikasiyanın hazırlanmasında müvafiq təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına əməl edir.
11. Çiçək aplikasiyasını təqdim edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.1.1.; 2.1.1.;
4.2.1.;
A.d.: 1.2.1.; 1.2.3.;
T.i.: 2.2.4.;
İnf.: 3.2.6.

DƏRSİN TİPİ

Deduktiv
dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla
iş, böyük qrup-
larla iş

İŞ ÜSULLARI

Müzakirə, beyin
həmləsi, karusel

RESURLAR

Dərslik, ağ kağız, rəngli kağız dəsti, konfet qutusu, qayçı, PVA yapışqanı, yapışqan üçün fırça, xətkəş, karandaş, çiçək aplikasiyası nümunəsi

11. KAĞIZ ZOLAQLARDAN ÇİÇƏK APLİKASIYASI

Siz qayçı haqqında nə bilirsiniz?
Qayçıdan hansı peşə sahibləri istifadə edirlər?

İlk qaycının yaradılmasından min ildən artıq vaxt keçib. Bu, qoyunları qırmaq üçün nəzərdə tutulmuş qayçı idi. Onların tiyələri* mərkəz ətrafında dönmürdü, yaylı lövhə ilə birləşdirilərək sadəcə əl ilə sıxılırdı.

Qayçıların növləri: 1. dekorativ qayçı; 2. manikür qaycısı; 3. bağ qaycısı; 4. metal qaycısı; 5. mətbəx qaycısı; 6. qoyun qırmaq üçün qayçı; 7. məktəbi qaycısı; 8. tibb qaycısı; 9. barbaor qaycısı; 10. dəri qaycısı; 11. armatur** kəsan qaycısı; 12. plastik boru kəsan qaycısı; 13. dəftərxana qaycısı.

Sonralar sənətkarlar iki bıçağı mısmanın köməyi ilə birləşdirib, onların dəstəyini isə üzük formasında aydılar. Qayçı belə yarandı. Qaycını dəmirdən, poladdan, gümüşdən hazırlayırdılar, qiymətli metallə bəzəyirdilər. Bəzən həddən artıq olan bəzəklər bu alətdən istifadə etməyə maneçilik törədirdi.

Müxtəlif uzunluqda kəsilmiş kağız zolaqlarından qar dənəciyi fiqurları düzəltmək olarmı?
Şəkildə təsvir olunan qar dənəciyi fiqurunun kağız zolaqlarından necə hazırlamaq olar?

*Tiyə – qaycının ağız, kəsan hissəsi
**Armatur – dəmir-beton qurğularda metal çərçivə.

Küknaş ağacı bəzəmək üçün belə bəzəkləri adı kağızdan çox sadə üsulla hazırlamaq olar. Belə bir fiqur hazırlamaq üçün on ədəd eyni ölçülü kağız zolağı kəsmək və onları ortadan steplərlə bərkitmək lazımdır. Daha sonra hər bir zolağı mərkəzə doğru qatlamaq və yapışdırmaq qar dənəciyini əldə etmək olar.

Kağız zolaqlarından müxtəlif formalı elementlər (detallar) hazırlayıb onları birləşdirməklə müxtəlif təsvirlər yaratmaq olar.

Kağız zolaqlardan hazırlanan elementlər

Çiçək aplikasiyasına nəzarətinizi. Bu təsvirdə hansı elementlərdən istifadə olunub?
Çiçək aplikasiyası düzəldək.

DƏRSİN GEDİŞİ

I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu

Müəllim şagirdlərə çiçək aplikasiyası nümunəsini göstərərək sual verir:

1. Çiçək aplikasiyası nədən hazırlanmışdır?

2. Fon olaraq nədən istifadə olunub?

Şagirdlər suallara cavab verirlər.

Şagirdlərə dərsliyin 36-cı səhifəsindəki elementlərə diqqət yetirmək tövsiyə olunur.

Tədqiqat sualı: Kağız zolaqlardan çiçək aplikasiyasını necə hazırlamaq olar?

II mərhələ: Tədqiqatın aparılması

Şagirdlər qruplara ayrılır.

Müəllim şagirdlərin diqqətini dərsliyə (səh. 35–37) yönəldir və qruplara çiçək aplikasiyasının yerinə yetirilmə ardıcılığını müəyyənləşdirməyi tapşırır. Qruplara tapşırıq verilir.

I və III qrup: Çiçəyin gövdəsinin necə hazırlandığını şərh edin.

II və IV qrup: Çiçəyin ləçəklərinin necə hazırlandığını şərh edin.

Qruplar tapşırığı yerinə yetirir.

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Hər qrupun nümayəndəsi hazırladıqları aplikasiyanı təqdim edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müəllim suallar əsasında müzakirəni təşkil edir.

Müzakirə sualları:

1. Aplikasiyanı nədən hazırlayacaqsınız? (*Rəngli kağızlardan.*)
2. Çiçək aplikasiyasının hazırlanmasında hansı elementlərdən istifadə edəcəksiniz? (*İlgək, üzük elementlərindən.*)
3. Çiçəyi konfet qutusuna necə bərkitmək lazımdır? (*Kağız zolağından istifadə etməklə yapışdıraraq.*)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin cavablarını ümumiləşdirir və aplikasiyanın hazırlanması ardıcılığı üzərində dayanır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Müəllim şagirdlərə tapşırıq verir:

Tapşırıq 1 (I və III qruplara): Ağ, sarı və yaşıl kağız zolaqlarından çiçək aplikasiyası hazırlayın.

Tapşırıq 2 (II və IV qruplara): Ağ, qırmızı, yaşıl rəngli zolaqlardan çiçək aplikasiyası hazırlayın. Şagirdlər tapşırıqları yerinə yetirir. Müəllim nəzarət edir, izahat və göstərişlər verir.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən çiçək aplikasiyasının hazırlanması prosesini mərhələlər üzrə izah etmə, sadə tərtibat bacarıqları nümayişətdirmə, təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına əmələtmə və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

APLIKASIYA İSLƏRİ

Əsas olaraq boş konfet qutusu, zolaqlar üçün rəngli kağızlar götürmək lazımdır. Kağız vərəqinin uzun tərəfinə eni 2–3 sm (yaxşı olardı ki, zolağın eni qutunun dərinliyinə bərabər olsun) zolaqlar çıxın və kəsin.

Verilmiş uzunluqda zolaqdan onun 1/4, 1/2, 3/4 hissəsi qədər uzunluqda kiçik zolaqlar kəsin. Müxtəlif zolaqlardan çiçəyin şəkildə göstərilən detallarını hazırlayın və onları şəkildəki ardıcılıqla yapışdıraraq bərkidin. Fon üçün qutunun daxilində rəngli kağız və ya karton yapışdırın. Çiçək fiqurunun qutuya necə bərkidilməsinə fikir verin və nəticə çıxarın.

SUALLAR

1. Şəkildəki qaçıqlara diqqət yetirin. Sizcə, onlardan hansı məqsədlər üçün istifadə etmək olar?
2. Qaçıqlarda hansı fərqləri müşahidə edirsiniz?
3. Daha hansı növ qaçıqları tanıyırsınız?
4. Siz bu dərsdə hansı materialdan istifadə etdiniz?
5. Çiçək aplikasiyasının hazırlanmasında hansı elementlərdən istifadə olunmuşdur?

Kağız zolaqlarından istifadə edərək arı şanı, pişik və ya qar dənəciyi aplikasiyalarından birini hazırlayın.

37

STANDART 1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Müxtəlif emal texnologiyalarına aid iş proseslərini (kəsmə, quraşdırma, birləşdirmə) mərhələlər üzrə izah edir.
2. Hazırlanacaq panda aplikasiyasına görə iş yerini təşkil edir.
3. Panda aplikasiyasını hazırlamaq üçün uyğun emal vasitələri seçir.
4. Panda aplikasiyasının hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirir.
5. Aplikasiyanın materialına uyğun emal texnologiyası seçir.
6. Panda aplikasiyasının detallarını hazırlayır.
7. Detalları birləşdirməklə pandanı hazırlayır.
8. Panda aplikasiyasının hazırlanmasında sadə tərtibat bacarıqları nümayiş etdirir.
9. Aplikasiyanın qrup tərəfindən hazırlanması prosesində birgəfəaliyyət və əməkdaşlıq bacarıqları nümayiş etdirir.
10. Aplikasiyanın hazırlanmasında müvafiq təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına əməl edir.
11. Panda aplikasiyasını təqdim edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.d.: 1.2.1.; 1.2.3.;
T.i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.

DƏRSİN TİPİ

Yeni bilik verən
dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla iş,
böyük qruplarla iş,
fərdi iş

İŞ ÜSULLARI

Müzakirə, beyin
həmləsi

RESURSLAR

Dərslik, rəngli kağız, kalka, qayçı, köçürmə kağızı, karandaş, flomaster, müxtəlif heyvan siluetləri, PVA yapışqanı, fırça

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Hər qrupun nümayəndəsi məmulatın hazırlanması ardıcılığı haqqında təqdimat edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müəllim suallar əsasında müzakirəni təşkil edir.

Müzakirə sualları:

1. Siluet dedikdə nə başa düşürsünüz? (*Siluet bir əşyanın fərqli fonda birtonlu kontur təsviridir.*)
2. Kəsməni necə aparmaq lazımdır? (*Fasiləsiz, bir xətt üzrə, dəqiq aparmaq lazımdır.*)
3. Panda harada yaşayır? (*Çinin cənubunda.*)
4. Panda aplikasiyasını necə hazırlamaq olar? (*Şagirdlər işin yerinə yetirilmə ardıcılığını söyləyirlər.*)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin cavablarını ümumiləşdirir və panda aplikasiyasının hazırlanması ardıcılığı üzərində dayanır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Müəllim şagirdlərə tapşırıq verir:

Tapşırıq 1 (I və III qrup): Ağ kağızdan qara fonda panda aplikasiyasını hazırlayın.

Tapşırıq 2 (II və IV qrup): Ağ kağızdan yaşıl fonda panda aplikasiyasını hazırlayın.

Şagirdlər tapşırıqları yerinə yetirir. Müəllim nəzarət edir, izahat və göstərişlər verir.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən panda aplikasiyasının hazırlanması prosesini mərhələlər üzrə izahetmə, sadə tərtibat bacarıqları nümayişetdirmə, təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına əmələtmə və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

STANDART 1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Simmetrik naxışkəsmə texnologiyasına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izah edir.
2. Hazırlanacaq aplikasiyaya görə iş yerini təşkil edir.
3. Çeburaşka və kəpənək aplikasiyalarını hazırlamaq üçün uyğun emal vasitələri seçir.
4. Aplikasiyaların hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirir.
5. Aplikasiyaların materialına uyğun emal texnologiyası seçir.
6. Aplikasiyaların detallarını hazırlayır.
7. Detalları birləşdirməklə aplikasiyalar hazırlayır.
8. Aplikasiyaların hazırlanmasında sadə tərtibat bacarığı nümayiş etdirir.
9. Aplikasiyaların qrup tərəfindən hazırlanması prosesində birgəfəaliyyət və əməkdaşlıq bacarığı nümayiş etdirir.
10. Aplikasiyaların hazırlanmasında təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına əməl edir.
11. Çeburaşka və kəpənək aplikasiyalarını təqdim edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.d.: 1.2.1.; 1.2.3.;
T.i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.

DƏRSİN TİPİ

Deduktiv
dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla iş,
böyük qruplarla iş,
fərdi iş

İŞ ÜSULLARI

Müzakirə, beyin
həmləsi,
BİBÖ

RESURLAR

Dərslik, ağ kağız, rəngli kağız, qayçı, köçürmə kağızı, karandaş, PVA yapışqanı, fırça, karton, dəftərxana bıçağı

DƏRSİN GEDİŞİ

I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu

APLIKASIYA İSLƏRİ

13. SİMMETRİK NAXİSKƏMƏ

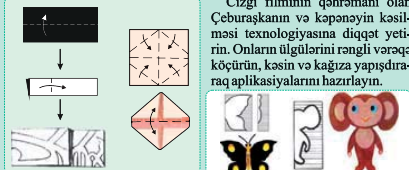
Hər hansı bir həşəratın təsvirinə baxın. O, simmetriya oxuna malikdir. Əgər bu təsviri təsvirinizdə yarıdan qatlasaq, onda onun iki hissəsi üst-üstə düşəcək. Bu qat xətti təsvirin simmetriya oxu adlanır. Bu xassədən kağızın naxışlı kəsilməsində istifadə etsəniz nə alınar? Biz kağızı təsvirdə yox, həqiqətən qatlayacağıq.

 Hazır aplikasiyalara diqqət yetirin.

 Kəpənək və hörümçək toru üzərindəki hörümçək təsvirlərində hansı simmetriya oxlarını görürsünüz?

Siz onları hansı kəsmə üsulu ilə kəsəcəksiniz?
Bu məmulatların hazırlanması üçün kağız nə üçün möhüz belə qatlanır?

Cizgi filminin qəhrəmanı olan Çəburaşkanın və kəpənəyin kəsilməsi texnologiyasına diqqət yetirin. Onların ülgülərini rəngli vərəqə köçürün, kəsin və kağıza yapışdıraraq aplikasiyalarını hazırlayın.

SUALLAR

1. Simmetrik kəsmədə əsas nəyə fikir vermək lazımdır?
2. Siz bu fiqurları hazırlayarkən hansı kəsmə üsulundan istifadə ediniz?

39

Müəllim şagirdlərə dərslikdə (səh. 39) verilən siluet nümunələrini göstərərək sual verir:

– Verilmiş həşərat şəkillərində nəyi müşahidə etdiniz?

– Simmetriya nədir?

Şagirdlər öz mülahizələrini bildirirlər.

Müəllim çəburaşka və kəpənək aplikasiyalarını şagirdlərə göstərir.

Tədqiqat sualı:

– Çəburaşka və kəpənək aplikasiyalarını necə hazırlamaq olar?

II mərhələ: Tədqiqatın aparılması

Müəllim şagirdləri 3 qrupa bölür və onların diqqətini dərsliyə (səh. 39) yönəldərək aşağıdakı suallara cavab verməyi tapşırır.

I qrup. Kəpənəyin qanadları və gövdəsi necə hazırlanır?

II qrup. Çəburaşkanın gövdəsi necə hazırlanır?

III qrup. Çəburaşkanın başı və qulaqları necə hazırlanır?

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Hər qrupun nümayəndəsi təqdimat edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

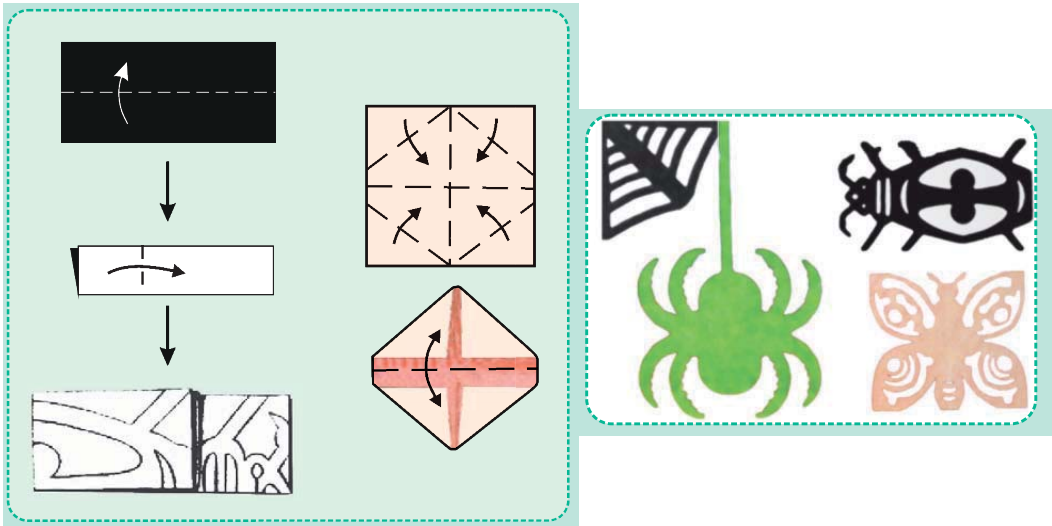
Müəllim suallar əsasında müzakirəni təşkil edir.

Müzakirə sualları:

1. Simmetrik kəsmədə əsas nəyə fikir vermək lazımdır? (Əsas simmetriya oxuna fikir vermək lazımdır.)

2. Bu fiqurları kəsərkən hansı kəsmə üsulundan istifadə edəcəksiniz? (Fasiləsiz kəsmə üsulundan istifadə edəcəyik.)

3. Aplikasiyaları necə hazırlayacaqsınız? (Aplikasiyaların yerinə yetirilmə ardıcılığı haqqında məlumat verirlər.)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin cavablarını ümumiləşdirir və applikasiyaların hazırlanması ardıcılığı üzərində dayanır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Müəllim şagirdlərə tapşırıq verir.

Tapşırıq 1. Qararəngli kağızdan çeburaşka və kəpənək applikasiyası hazırlayın.

Tapşırıq 2. Göyrəngli kağızdan çeburaşka və kəpənək applikasiyası hazırlayın.

Tapşırıq 3. Yaşıləngli kağızdan çeburaşka və kəpənək applikasiyası hazırlayın.

Şagirdlər tapşırıqları yerinə yetirir. Müəllim nəzarət edir, izahat və göstərişlər verir.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən çeburaşka və kəpənək fiqurlarının simmetrik kəsilməsi prosesini izahetmə, sadə tərtibat bacarıqları nümayişetdirmə, təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına əmələtmə və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

STANDART 1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Simmetrik naxışkəsmə texnologiyasına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izah edir.
2. Hazırlanacaq aplikasiyaya görə iş yerini təşkil edir.
3. Qar dənəcikləri aplikasiyasını hazırlamaq üçün uyğun emal vasitələri seçir.
4. Aplikasiyanın hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirir.
5. Aplikasiyanın materialına uyğun emal texnologiyası seçir.
6. Aplikasiyanın detallarını hazırlayır.
7. Detaiları birləşdirməklə aplikasiyanı hazırlayır.
8. Aplikasiyaların hazırlanmasında sadə tərtibat bacarığı nümayiş etdirir.
9. Aplikasiyanın qrup tərəfindən hazırlanması prosesində birgəfəaliyyət və əməkdaşlıq bacarığı nümayiş etdirir.
10. Aplikasiyanın hazırlanmasında müvafiq təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına əməl edir.
11. Qar dənəcikləri aplikasiyasını təqdim edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.d.: 1.2.1.; 1.2.3.;
T.i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.

DƏRSİN TİPİ

Deduktiv
dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla iş,
böyük qruplarla iş,
fərdi iş

İŞ ÜSULLARI

Müzakirə, beyin
həmləsi

RESURLAR

Dərslik, ağ kağız, rəngli kağız, rəngli salfetlər, pərgar, qayçı, köçürmə kağızı, karandaş, PVA yapışqanı, fırça, karton, dəftərxana bıçağı, qar dənəciklərinin aplikasiya nümunələri

DƏRSİN GEDİŞİ

I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu

Müəllim şagirdlərə suallar verir:

1. Siz nə vaxtsa əsl qar dənəcikləri görmüsünüz?

14. QAR DƏNƏCİYİ APLİKASIYASININ
HAZIRLANMASI

Siz nə vaxtsa əsl qar dənəciklərinə fikir vermisiniz?
Onlar necə görünür?

Qeyd etmək lazımdır ki, qar dənəcikləri nazik buz iynəciklərdən ibarətdir və altıbucaqlıdır. Buz iynəciklər birləşib sayəsiz-hesabsız naxışlar yaradır.

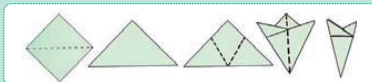
Şəkildəki qar dənəciklərindən hansı əslinə oxşayır?
Siz onların fərfini nədə görürsünüz?

Qar dənəciyini kəsmək üçün nazik kağız götürün.
Bu, kalka, kağız salfet, folqa ola bilər.

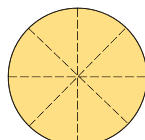
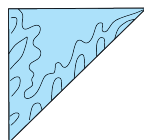
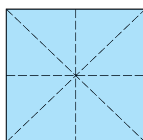

Kağız nə üçün nazik olmalıdır?
Qar dənəciyi nə qədər zərif naxışlı olsa, o qədər incə görünər.
Ona görə də qar dənəciyi kəsdiyimiz kağız nazik olmalıdır.
Altıbucaqlı qar dənəciyini kəsmək üçün nişanlama ardıcılığı belə yerinə yetirilir:

Nişanlamamı sol tərəfdən edirik. Qar dənəciyi necə alınır?
Əgər şəkli sağ tərəfdən çəkilsə, qar dənəciyi alınır?

Əgər şəkli hər iki tərəfdən çəkərək kəssəniz, nə alınar?

SUALLAR

1. Qar dənəciyi kəsmək üçün hansı qayçıdan istifadə etmək lazımdır? Nə üçün?
2. Kağızdan qar dənəcikləri kəsərkən əsas nəyə fikir vermək lazımdır?

Kağız salfetdən zərif qar dənəciklərinin göstərilən sadə variantlarını kəsməyə çalışın.

2. Onlar necə görünür?

Şagirdlər cavab verirlər.

Müəllim salfetdən hazırlanmış qar dənəcikləri aplikasiyalarını şagirdlərə nümayiş etdirir və qeyd edir ki, burada əsas diqqəti salfetin bükülməsi və nişanlanmasına vermək lazımdır.

Tədqiqat sualı: Qar dənəcikləri aplikasiyasını necə hazırlamaq olar?

II mərhələ: Tədqiqatın aparılması

Müəllim şagirdləri 3 qrupa bölür, şagirdlərə dərslikdəki mövzu ilə tanış olmağı tapşırır (səh. 40). Sonra aşağıdakı tapşırıqları yerinə yetirməyi tövsiyə edir:

I qrup. Qar dənəciyini hazırlamaq üçün salfetin qatlanması ardıcılığını yazın.

II qrup. Salfetin nişanlanması ardıcılığını yazın.

III qrup. Qar dənəciyi aplikasiyasının hazırlanması ardıcılığını yazın.

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Hər qrupun nümayəndəsi hazırlayacağı aplikasiyalar haqqında təqdimat edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müəllim suallar əsasında müzakirəni təşkil edir.

Müzakirə sualları:

1. Aplikasiyanı kəsmək üçün nəyə fikir vermək lazımdır? (Salfetin qatlanması və kəsilməsinə fikir vermək lazımdır.)

2. Aplikasiyanı necə hazırlayacaqsınız? (Şagirdlər aplikasiyanın hazırlanması ardıcılığı haqqında məlumat verirlər.)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin cavablarını ümumiləşdirir və salftədən qar dənəcikləri aplikasiyasının hazırlanması ardıcılığı üzərində dayanır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Müəllim şagirdləri 3 qrupa bölür və onlara tapşırıq verir.

Tapşırıq 1: Ağ salftədən qara fonda aplikasiya hazırlayın.

Tapşırıq 2: Ağ salftədən qırmızı fonda aplikasiya hazırlayın.

Tapşırıq 3: Ağ salftədən göy fonda aplikasiya hazırlayın.

Qruplar tapşırıqları yerinə yetirir. Müəllim nəzarət edir, izahat və göstərişlər verir.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən simmetrik naxışkəsmə texnologiyasına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izahetmə, sadə tərtibat bacarıqları nümayişətdirmə, təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına əmələtmə və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

15

MÖVZU: HƏNDƏSİ FİQURLARDAN APLİKASIYA. MƏZƏLİ KÖPƏK (2 SAAT)

STANDART 1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Köpək aplikasiyasının hazırlanması texnologiyasına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izah edir.
2. Hazırlanacaq aplikasiyaya görə iş yerini təşkil edir.
3. Köpək aplikasiyasını hazırlamaq üçün uyğun emal vasitələri seçir.
4. Aplikasiyanın hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirir.
5. Aplikasiyanın materialına uyğun emal texnologiyası seçir.
6. Aplikasiyanın detallarını hazırlayır.
7. Detalları birləşdirməklə köpək aplikasiyasını hazırlayır.
8. Aplikasiyanın hazırlanmasında sadə tərtibat bacarığı nümayiş etdirir.
9. Aplikasiyanın qrup tərəfindən hazırlanması prosesində birgəfəaliyyət və əməkdaşlıq bacarığı nümayiş etdirir.
10. Aplikasiyanın hazırlanmasında müvafiq təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına əməl edir.
11. Məzəli köpək aplikasiyasını təqdim edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.d.: 1.2.1.; 1.2.3.;
T.i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.

DƏRSİN TİPİ

Yeni bilik verən
dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla iş,
böyük qruplarla iş,
fərdi iş, cütlərlə iş

İŞ ÜSULLARI

Müzakirə,
beyin həmləsi,
karusel

RESURLAR

Dərslik, parça qırıntıları, PVA yapışqanı, albom kağızı, fırça,
qayçı, köçürmə kağızı, qələm

DƏRSİN GEDİŞİ

I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu

Müəllim şagirdlərə suallar verir:

1. Siz köpək haqqında nə bilərsiniz?
 2. Biz köpək aplikasiyasını hansı fiqurların köməyi ilə hazırlaya bilərik?
- Şagirdlər müxtəlif cavablar verirlər.

Müəllim dərslikdən (səh. 42) məzəli köpəyin hazırlanmasına aid materialı oxumağı şagirdlərə tapşırır və sual verir:

– Məzəli köpək fiqurunun hazırlanmasında hansı həndəsi fiqurlardan istifadə edilib?

Tədqiqat sualı: Məzəli köpək aplikasiyasını necə hazırlamaq olar?

II mərhələ: Tədqiqatın aparılması

Tədqiqat sualı ətrafında şagirdlər tədqiqat aparırlar.

Müəllim şagirdləri 3 qrupa bölür və onlara aşağıdakı sualları verir:

I qrup. Məzəli köpək aplikasiyasında köpəyin gövdəsi necə hazırlanır?

II qrup. Məzəli köpək aplikasiyasında köpəyin başı necə hazırlanır?

III qrup. Məzəli köpək aplikasiyasında köpəyin qulaqları necə hazırlanır?

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Hər qrupun nümayəndəsi hazırlayacağı məzəli köpək aplikasiyası haqqında təqdimat edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müzakirə sualları:

1. Aplikasiyada hansı rəngdə kağızlardan istifadə edəcəksiniz? (*Açıq-qəhvəyi, qəhvəyi və narıncı rəngdə kağızlardan*)
2. Aplikasiyanın hazırlanmasında kağızı hansı həndəsi formada kəsmək lazımdır? (*Dairə, yarım dairə*)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin cavablarını ümumiləşdirir və məzəli köpək aplikasiyasının hazırlanması ardıcılığı üzərində dayanır.

APLIKASIYA İŞLƏRİ

15. HƏNDƏSİ FİQURLARDAN APLİKASIYA. MƏZƏLİ KÖPƏK

 Şəkildəki köpək sizə tanışdımı?
Köpək aplikasiyasında hansı fiqurlardan istifadə edilib?

Bu balaca, qısaayaqlı köpəyin adı Pekinesdir. Cinsin adı Pekin şəhərindən gəlir. Çinlilər pekinesləri Fu itləri adlandırırlar. Pekineslər Çin imperatorunun ailəsinə mənsub idi, sarayda saxlanırdı.

 Rəngli kağızlardan məzəli köpək aplikasiyası düzəldək.

1. 3 rəngdə (açıq və tünd-qəhvəyi, narıncı) kağız gö-türün və pərgarın köməyi ilə müxtəlifdiameterli* dairelər kəsin.

Bizo lazımdır

 mavi karton
 rəngli kağızlar
 flomasterlər

 pərgar
 qayçı
 yapışqan və fırça
 köçürmə kağızı
 xatkeş
 karandaş

2. Qayçı ilə daireləri yarıya bölün. Böyük dairenin yarısı gövdə, kiçik dairelər baş, qulaqlar və qsa tüklər üçündür.

3. Tükləri üçün böyük və kiçik yarımdaiaları bərabər hissələrə xət-keşlə bölün və qayçı ilə kəsin.

*Diameter – çevrənin mərkəzindən keçib, onun iki nöqtəsinə birləşdirən düz xətdir.

42

APLIKASIYA İŞLƏRİ

4. Dairələrdən və yarımdaialardan olan gövdəni və başı şəkildə gös-tərilən qaydada yapışdırın.

5. Qara, qəhvəyi və ağ flomasterlə köpəyin sifətini formalaşdırın.

6. Qulaqlara və quyruğa kiçik dairedən kəsilmiş tükləri, gövdəyə isə böyük daire hissələrindən kəsilmiş tükləri yapışdırın. Uzun tük-lərin üzərinə nisbətən qsa tüklər yapışdırmaq olar.

Məzəli köpək aplikasiyası hazırdır.

SUALLAR

1. Hazırladığınız aplikasiyada hansı rəngdə mate-rialdan istifadə edilib?
2. Aplikasiyanın hissələri hansı həndəsi fiqurlar şəklində kəsilib?

 Konfet kağızlarından istifadə edərək şəkildəki avtomobili hazırlayın.

43

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Müəllim qruplara tapşırıq verir:

Tapşırıq: Dərslikdəki ardıcılıq üzrə məzəli köpək aplikasiyasını hazırlayın.

Qruplar tapşırığı yerinə yetirir. Müəllim nəzarət edir, izahat və göstərişlər verir.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən aplikasiyanın hazırlanmasına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izah etmə, sadə tərtibat bacarıqları nümayişetdirmə, təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına əmələtmə və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

STANDART 1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.;
1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Mozaikanın hazırlanması texnologiyasına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izah edir.
2. Hazırlanacaq mozaikaya görə iş yerini təşkil edir.
3. Mozaikanı hazırlamaq üçün uyğun emal vasitələri seçir.
4. Mozaikanın hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirir.
5. Mozaikanın materialına uyğun emal texnologiyası seçir.
6. Mozaikanın detallarını hazırlayır.
7. Detalları birləşdirməklə Azərbaycan bayrağı mozaikasını hazırlayır.
8. Mozaikanın hazırlanmasında sadə tərtibat bacarığı nümayiş etdirir.
9. Mozaikanın qrup tərəfindən hazırlanması prosesində birgəfəaliyyət və əməkdaşlıq bacarığı nümayiş etdirir.
10. Mozaikanın hazırlanmasında müvafiq təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına əməl edir.
11. Azərbaycan bayrağı mozaikasını təqdim edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.d.: 1.2.1.; 1.2.3.;
T.i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.

DƏRSİN TİPİ

Deduktiv
dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla iş,
böyük qruplarla iş,
fərdi iş

İŞ ÜSULLARI

Müzakirə, beyin
həmləsi

RESURLAR

Dərslik, rəngli kağızlar, dəşikaçan, ağ karton, köçürmə kağızı, karandaş,
kalka, yapışqan və fırça, Azərbaycan bayrağı mozaikası nümunəsi

16. RƏNGLİ KAĞIZLARDAN AZƏRBAYCAN BAYRAĞI MOZAİKASI

Azərbaycanın hansı rəmlərini tanıyırsınız?
Azərbaycan bayrağı haqqında nə bilirsiniz?

Bayraq dövlətin özünü təmsil edən rəmzi sayılır. Dövlətin varlığının, tarixinin və taleyinin göstəricisidir. Qürur və güvənc yeri kimi bayraq dünyanın hər yerində ən müqəddəs milli dəyərdir, azadlığın rəmsidir.

Xalqımızın azadlığını, suverenliyini, istiqlalımız uğrunda apardığımız tarixi mübarizəni, mənəvi dünyagörüşümüzü ifadə edən ay-ulduzlu bayrağımız həm də milli kimliyimizin ən bariz təsdiqidir. Dövlət bayrağı bütün Azərbaycan vətəndaşları üçün müqəddəs dövlətçilik rəmsidir.

Azərbaycan bayrağı neçə rəngdən ibarətdir?

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı eni bərabər olan üç üfüqi zolaqdan ibarət düzbucaqlı şəkildədir. Yuxarı zolaq **mavi** rəngdə, orta zolaq **qırmızı** rəngdə, aşağı zolaq **yaşıl** rəngdədir.

Qırmızı zolağın ortasında aypara və səkkizguşəli ulduz təsviri vardır. Aypara və ulduz ağ rəngdədir.

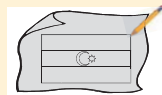
Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağında mavi rəng Azərbaycan xalqının türkmənşəli olmasını, qırmızı rəng müasir cəmiyyət qurmaq, demokratiyanı inkişaf etdirmək istəyini, yaşıl rəng isə İslam sivilizasiyasına mənsubluğunu ifadə edir.

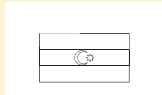
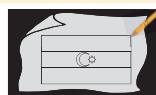
Rəngli kağızlardan Azərbaycan bayrağının mozaikasını düzəldək.

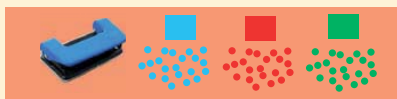
1. Bayrağın konturunu (səh. 68) kalkaya köçürün.

2. Köçürmə kağızından istifadə edərək bayrağın konturunu ağ kartona köçürün.

3. Mavi, qırmızı və yaşıl kağızlardan dəşikəçənlə kiçik dairələr kəsin.

DƏRSİN GEDİŞİ

I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu

Müəllim şagirdlərə sual verir:

- Azərbaycanın hansı rəmlərini tanıyırsınız?
- Azərbaycan bayrağı haqqında nə bilirsiniz?

Şagirdlərin cavabları dinlənilir. Sonra Azərbaycan bayrağı mozaikasının nümunəsi şagirdlərə göstərərək sual verir:

1. Azərbaycan bayrağının təsviri hansı materiallardan hazırlanıb?
2. Belə formada hazırlanmış təsvirlər necə adlanır?

Şagirdlərin cavabları dinlənilir.

Tədqiqat sualı: Rəngli kağızlardan Azərbaycan bayrağı mozaikasını necə hazırlamaq olar?

II mərhələ: Tədqiqatın aparılması

Müəllim şagirdləri 4 qrupa bölür və onlara dərslikdən mövzunun mətni ilə tanış olmağı tapşırır. Sonra qruplara tapşırıqlar verir:

I qrup. Azərbaycan bayrağı ilə bağlı ilk qərar neçənci ildə qəbul edilmişdir və onda hansı rənglər iştirak edir?

II qrup. Bayraqdakı rənglərin mənasını şərh edin.

III qrup. Bayraq mozaikasının hazırlanmasında hansı material və vasitələrdən istifadə edəcəyinizi şərh edin.

IV qrup. Azərbaycan bayrağı mozaikasının hazırlanması ardıcılığını şərh edin.

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Hər qrupun nümayəndəsi verilən tapşırıqlar əsasında təqdimat edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müzakirə sualları:

1. Azərbaycan bayrağı neçə rəngdən ibarətdir? (*Azərbaycan bayrağı göy, qırmızı və yaşıl rənglərdən ibarət olub, üzərində aypara və səkkizguşəli ulduz təsvir edilmişdir*)

2. Hər bir rəngin mənası haqqında nə deyə bilərsiniz? (*Şagirdlər dərslərdə verdiyi kimi hər bir rəngin mənası haqqında fikirlərini bildirirlər*)

3. Mozaikanın hazırlanmasında hansı resurslardan istifadə edəcəksiniz? (*Rəngli kağızlardan, ağ kartondan, yapışqan və fırçadan, köçürmə kağızı və kalkadan, deşikaçandan istifadə edəcəyik*)

4. Azərbaycan bayrağı mozaikasını hansı ardıcılıqla hazırlayacaqsınız? (*Şagirdlər mozaikanın hazırlanma ardıcılığını sadalayirlər*)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin cavablarını ümumiləşdirir və rəngli kağızlardan Azərbaycan bayrağı mozaikasının hazırlanması ardıcılığı üzərində dayanır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Müəllim şagirdlərə tapşırıq verir.

Tapşırıq: Rəngli kağızlardan Azərbaycan bayrağı mozaikasını hazırlayın.

Qruplar tapşırığı yerinə yetirir. Müəllim nəzarət edir, izahat və göstərişlər verir.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən Azərbaycan bayrağı mozaikasının hazırlanması texnologiyasına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izah etmə, sadə tərtibat bacarıqları nümayişetdirmə, təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına əməl etmə və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

STANDART 1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.;
1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Mozaikanın hazırlanması texnologiyasına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izah edir.
2. Hazırlanacaq mozaikaya görə iş yerini təşkil edir.
3. Xaribülbül hazırlamaq üçün uyğun emal vasitələri seçir.
4. Mozaikanın hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirir.
5. Mozaikanın materialına uyğun emal texnologiyası seçir.
6. Mozaikanın detallarını hazırlayır.
7. Detalları birləşdirməklə Xaribülbül mozaikasını hazırlayır.
8. Mozaikanın hazırlanmasında sadə tərtibat bacarığı nümayiş etdirir.
9. Mozaikanın qrup tərəfindən hazırlanması prosesində birgəfəaliyyət və əməkdaşlıq bacarığı nümayiş etdirir.
10. Mozaikanın hazırlanmasında müvafiq təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına əməl edir.
11. Xaribülbül mozaikasını təqdim edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.d.: 1.2.1.; 1.2.3.;
T.i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.

DƏRSİN TİPİ

Yeni bilik verən
dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla iş,
böyük qruplarla iş,
fərdi iş, cütlərlə iş

İŞ ÜSULLARI

Müzakirə, beyin
həmləsi,
karusel

RESURSLAR

Dərslik, plastilin, plastilin bıçağı, ağ karton, köçürmə kağızı, karandaş, kalka,
altlıq, xaribülbül mozaikası nümunəsi

17. PLASTİLİNDƏN XARİBÜLBÜL MOZAİKASI

Azərbaycanın Şuşa şəhəri haqqında nə bilirsiniz?
Xarıbülbul haqqında nə bilirsiniz?

Azərbaycanın Şuşa dağlarında xarıbülbul adlanan qeyri-adi bir gül yetişir. Gülə bu ad bülbulə bənzədiyinə görə verilib. "Xar" sözü isə tikan mənasını verir, yəni "tikanlı bülbul". Xarıbülbulün digər adı Qafqaz Qaş Səhləbidi.

Xarıbülbul Yer kürəsində yalnız Qarabağda, xüsusilə də Şuşada bitir. Dünyanın heç bir yerində rast gəlinməyən xarıbülbul təbiətin ən böyük möcüzələrindən biridir. Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində yaşayan əhali bu gülə hər zaman xüsusi münasibət bəsləyib. Xarıbülbul Şuşanın və ümumilikdə Qarabağın rəmzinə çevrilib. Xarıbülbulün təsvirinə Azərbaycan xalqlarında rast gəlmək mümkündür.

Plastilindən Xarıbülbul mozaikasını düzəldək.

1. Xarıbülbulün konturunu (səh. 69) kalkaya köçürün.

47

2. Köçürmə kağızından istifadə edərək xarıbülbulün konturunu ağ kartona köçürün.

3. Açıq-yaşıl, açıq və tünd-bənövşəyi plastilindən çoxlu sayda küreciklər yuvarlayın.

4. Xarıbülbulün şəklinə baxaraq plastilindən kürecikləri növbə ilə rənglər üzrə karton üzərindəki xarıbülbul konturuna yapışdırın.

Xarıbülbul mozaikası hazırdır.

SUALLAR

1. Xarıbülbul hansı şəhərin simvolu hesab edilir?
2. Xarıbülbul mozaikasında neçə rəng vardır?
3. Xarıbülbul haqqında hansı bilikləri əldə etdiniz?
4. Plastilindən xarıbülbul mozaikasının hazırlanması ardıcılığı nədən ibarətdir?

48

DƏRSİN GEDİŞİ

I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu

Müəllim şagirdlərə sual verir:

- Azərbaycanın Şuşa şəhəri haqqında nə bilirsiniz?
- Xarıbülbul haqqında nə bilirsiniz?

Şagirdlərin cavabları dinlənilir. Sonra xarıbülbul mozaikası nümunəsini şagirdlərə göstərərək sual verir:

1. Xarıbülbul mozaikası hansı materialdan hazırlanıb?
2. Bu mozaikada hansı rəngdə olan plastilindən istifadə edilib?

Tədqiqat sualı: Plastilindən xarıbülbul mozaikasını necə hazırlamaq olar?

II mərhələ: Tədqiqatın aparılması

Müəllim şagirdləri 4 qrupa bölür və onlara dərslikdən mövzunun mətni ilə (səh. 47) tanış olmağı tapşırır.

Sonra qruplara tapşırıq verir:

I qrup. Azərbaycanın Şuşa şəhəri haqqında bildiklərinizi şərh edin.

II qrup. Xarıbülbul mozaikasında neçə rəngdə plastilindən istifadə edilmişdir, onları sadalayın.

III qrup. Xaribülbül mozaikasının hazırlanmasında istifadə ediləcək material və vəsaitlər haqqında bildiklərinizi şərh edin.

IV qrup. Xaribülbül mozaikasının hazırlanması ardıcılığını şərh edin.

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Hər qrupun nümayəndəsi verilən tapşırıqlar əsasında təqdimat edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müzakirə sualları:

1. Xaribülbül haqqında nə bilirsiniz? (*Şagirdlər xaribülbül haqqında dərslərdən öyrəndikləri material əsasında cavab verirlər*)

2. Xaribülbül mozaikasını düzəldərkən hansı rəngdə plastilindən istifadə edəcəksiniz? (*Açıq və tünd bənövşəyi, açıq yaşıl*)

3. Mozaikanı hazırlamaq üçün hansı resurslardan istifadə edəcəksiniz? (*Şagirdlər dərslərdə verilən resursları sadalayır*)

4. Xaribülbül mozaikasını hansı ardıcılıqla hazırlayacaqsınız? (*Şagirdlər xaribülbül hazırlanması ardıcılığı haqqında dərslərdən öyrəndikləri bilikləri şərh edirlər*)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin cavablarını ümumiləşdirir və plastilindən xaribülbül mozaikasını hazırlanması ardıcılığı üzərində dayanır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Müəllim qruplara tapşırıqlar verir:

Tapşırıq: Plastilindən xaribülbül mozaikasını hazırlayın.

Qruplar tapşırığı yerinə yetirir. Müəllim nəzarət edir, izahat və göstərişlər verir.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən xaribülbül mozaikasının hazırlanması texnologiyasına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izah etmə, sadə tərtibat bacarıqları nümayişdirmə, təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına əmələtmə və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

STANDART 1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.

MƏQSƏD**Şagird:**

1. Mozaikanın hazırlanması texnologiyasına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izah edir.
2. Hazırlanacaq mozaikaya görə iş yerini təşkil edir.
3. Tovuzquşu mozaikasını hazırlamaq üçün uyğun emal vasitələri seçir.
4. Mozaikanın hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirir.
5. Mozaikanın materialına uyğun emal texnologiyası seçir.
6. Mozaikanın detallarını hazırlayır.
7. Detalları birləşdirməklə tovuşquşu mozaikasını hazırlayır.
8. Mozaikanın hazırlanmasında sadə tərtibat bacarığı nümayiş etdirir.
9. Mozaikanın qrup tərəfindən hazırlanması prosesində birgəfəaliyyət və əməkdaşlıq bacarığı nümayiş etdirir.
10. Mozaikanın hazırlanmasında müvafiq təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına əməl edir.
11. Muncuqdan hazırladığı tovuşquşu mozaikasını təqdim edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.d.: 1.2.1.; 1.2.3.;
T.i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.

DƏRSİN TİPİ

Yeni bilik verən
dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla iş,
böyük qruplarla iş,
fərdi iş

İŞ ÜSULLARI

Müzakirə, beyin
həmləsi

RESURLAR

Dərslik, karton, kalka, rəngli muncuqlar, köçürmə kağızı, PVA yapışqanı, fırça, tovuşquşu şəkli, tovuşquşu mozaikası nümunəsi

DƏRSİN GEDİŞİ**I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu**

Müəllim şagirdlərə sual verir:

– Tovuzquşu görmüsünüz? Onun xarici görünüşünü təsvir edə bilərsiniz?

Şagirdlər öz mülahizələrini bildirirlər.

Müəllim şagirdlərə tovuzquşu şəklini və muncuqlardan hazırlanmış tovuzquşu mozaikasını göstərərək sual verir:

– Bu mozaika nədən hazırlanmışdır?
Şagirdlər cavab verirlər.

Tədqiqat sualı: Tovuzquşu mozaikasını muncuqdan necə hazırlamaq olar?

II mərhələ: Tədqiqatın aparılması

Müəllim şagirdləri 4 qrupa bölür və onlara dərslərdən mətni oxumağı tövsiyə edir (səh. 49) və tapşırıq verir.

I qrup. Tovuz quşunun mozaikasını hazırlamaq üçün hansı rəngdə muncuqdan istifadə etmək lazımdır?

II qrup. Tovuz quşunun lələkləri necə hazırlanır?

III qrup. Tovuz quşunun gövdəsi necə hazırlanır?

IV qrup. Tovuz quşu mozaikasının hazırlanması ardıcılığını izah edin.

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Hər qrupun nümayəndəsi hazırlayacaqları mozaika haqqında təqdimat edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müzakirə sualları:

1. Mozaika işində, əsasən, nəyə fikir vermək lazımdır? (*Muncuqların kontur boyunca düzgün yapışdırılmasına fikir vermək lazımdır.*)
2. Siz mozaikanı necə hazırlayacaqsınız? (*Şagirdlər mozaikanın yerinəyeterilmə ardıcılığını söyləyirlər.*)
3. Muncuqları kartona hansı yolla bərkitmək olar? (*Yapışqan vasitəsilə.*)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin cavablarını ümumiləşdirir və muncuqlardan tovuzquşunun mozaikasının hazırlanması ardıcılığı üzərində dayanır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Müəllim qruplara tapşırıq verir:

Muncuqdan tovuzquşu mozaikasını hazırlayın.

Qruplar tapşırıqları yerinə yetirir. Müəllim nəzarət edir, izahat və göstərişlər verir.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən tovuzquşu mozaikasının hazırlanması texnologiyasına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izah etmə, sadə tərtibat bacarıqları nümayişdirmə, sanitariya qaydalarına əmələtmə və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

STANDART 1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Mozaikanın hazırlanması texnologiyasına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izah edir.
2. Hazırlanacaq mozaikaya görə iş yerini təşkil edir.
3. Quzu mozaikasını hazırlamaq üçün uyğun emal vasitələri seçir.
4. Mozaikanın hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirir.
5. Mozaikanın materialına uyğun emal texnologiyası seçir.
6. Mozaikanın detallarını hazırlayır.
7. Detalları birləşdirməklə quzu mozaikasını hazırlayır.
8. Mozaikanın hazırlanmasında sadə tərtibat bacarığı nümayiş etdirir.
9. Mozaikanın qrup tərəfindən hazırlanması prosesində birgəfəaliyyət və əməkdaşlıq bacarığı nümayiş etdirir.
10. Mozaikanın hazırlanmasında müvafiq təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına əməl edir.
11. Pambıq çöplərdən hazırlanmış quzu mozaikasını təqdim edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.d.: 1.2.1.; 1.2.3.;
T.i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.

DƏRSİN TİPİ

Deduktiv
dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla
iş, böyük qrup-
larla iş, fərdi iş

İŞ ÜSULLARI

Müzakirə,
beyin həmləsi

RESURLAR

Dərslik, mavi karton, pambıqlı çöplər, plastilin dəsti, kalka, yapışqan və fırça, pambıqlı çöplərdən hazırlanmış mozaika nümunəsi, köçürmə kağızı, karandaş

DƏRSİN GEDİŞİ

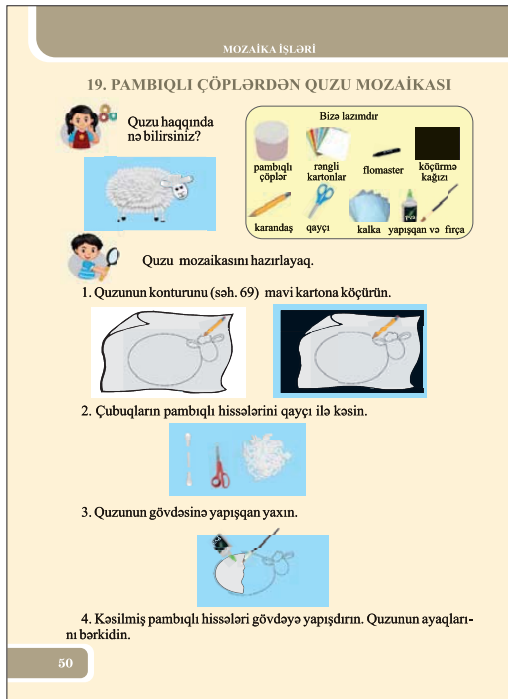
I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu

Müəllim şagirdlərə sual verir:

1. Quzu haqqında nə bilirsiniz?
2. Pambıqlı çöplərdən mozaika görmüsünüz?

Şagirdlər mülhazizələrini bildirirlər.

Müəllim pambıqlı çöplərdən hazırlanmış mozaika nümunəsini şagirdlərə göstərir.

Tədqiqat sualı: Pambıqlı çöplərdən quzu mozaikasını necə hazırlamaq olar?

II mərhələ: Tədqiqatın aparılması

Müəllim şagirdləri 3 qrupa bölür və şagirdlərin diqqətini dərsləyə (səh. 50) yönəldir. Sonra qruplara tapşırıq verir:

I qrup: Quzu haqqında biliklərinizi şərh edin.

II qrup: Quzu mozaikasını hazırlamaq üçün hansı resurslardan istifadə etmək lazım olduğunu şərh edin.

III qrup: Pambıqlı çöplərdən quzu mozaikasının hazırlanması ardıcılığını şərh edin.

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Hər qrupun nümayəndəsi hazırlayacaqları mozaika haqqında fikirlərini söyləyir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müzakirə sualları:

1. Mozaika işini yerinə yetirərkən, əsasən, nəyə fikir vermək lazımdır? (Pambıqlı çöplərdən kontur boyunca düzgün yapışdırılmasına.)
2. Mozaikanı hansı ardıcılıqla yerinə yetirmək lazımdır? (Şagirdlər mozaikanın yerinə yetirilmə ardıcılığını şərh edirlər.)
3. Pambıqlı çöplər hansı şəkildə kontura yapışdırılır? (Pambıqlı hissələr kəsilərək.)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin cavablarını ümumiləşdirir və pambıqlı çöplərdən quzu mozaikasının hazırlanması ardıcılığı üzərində dayanır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Müəllim qruplara tapşırıqlar verir.

Tapşırıq 1. Qırmızı kontur üzərində quzu mozaikasını hazırlayın.

Tapşırıq 2. Yaşıl kontur üzərində quzu mozaikasını hazırlayın.

Tapşırıq 3. Göy kontur üzərində quzu mozaikasını hazırlayın.

Qruplar tapşırıqları yerinə yetirir. Müəllim nəzarət edir, izahat və göstərişlər verir.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən quzu mozaikasının hazırlanması texnologiyasına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izahetmə, sadə tərtibat bacarıqları nümayişdirmə, sanitariya qaydalarına əməletmə və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

Qeyd: Perspektiv planlaşdırmada kağızqatlama texnologiyası ilə bağlı 2 saat dərs nəzərdə tutulmuşdur. Dərslikdə bu texnologiyaya dair 3 tərtibatın – kağız fırlanğıc, fotoşəkil üçün çərçivə və mamont fiqurunun hazırlanması qaydaları təqdim edilmişdir. Müəllim şagirdlərin arzusuna uyğun olaraq, yaxud öz təşəbbüsü ilə bu mövzular arasında seçim edə bilər.

STANDART 1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Kağızqatlama texnologiyasına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izah edir.
2. Hazırlanacaq fırlanğıca görə iş yerini təşkil edir.
3. Fırlanğıcı hazırlamaq üçün uyğun emal vasitələri seçir.
4. Fırlanğıcın hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirir.
5. Fırlanğıcın materialına uyğun emal texnologiyası seçir.
6. Fırlanğıcın detallarını (modulları) hazırlayır.
7. Detalları birləşdirməklə fırlanğıcı hazırlayır.
8. Fırlanğıcın hazırlanmasında sadə tərtibat bacarığı nümayiş etdirir.
9. Fırlanğıcın qrup tərəfindən hazırlanması prosesində birgəfəaliyyət və əməkdaşlıq bacarığı nümayiş etdirir.
10. Fırlanğıcın hazırlanmasında müvafiq təhlükəsizlik qaydalarına əməl edir.
11. Fırlanğıcı hazırlayıb təqdim edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.d.: 1.2.1.; 1.2.3.;
T.i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.

DƏRSİN TİPİ

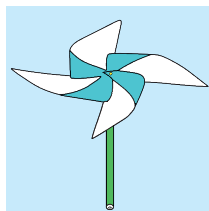
Deduktiv
dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla iş,
böyük qruplarla iş,
fərdi iş

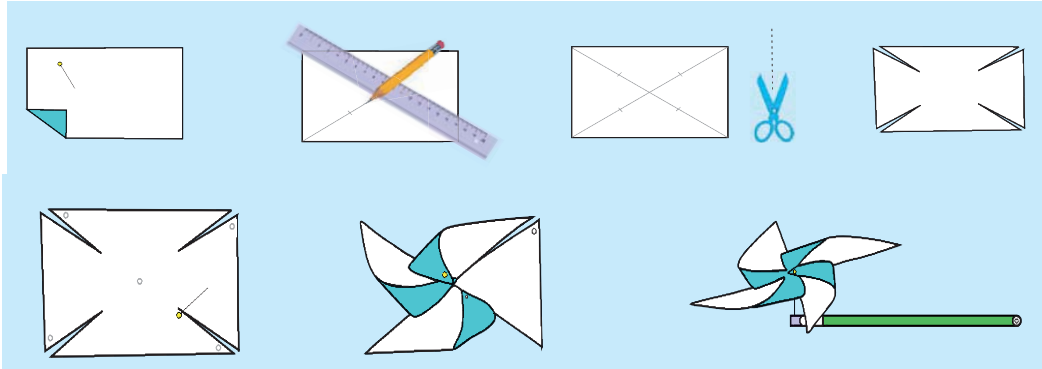
İŞ ÜSULLARI

Müzakirə, beyin
həmləsi

RESURLAR

Dərslik, kağız, çöp, xətkəş, karandaş, qayçı, fırlanğıc nümunəsi

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Müəllim qruplara tapşırıq verir.

Tapşırıq: Kağızdan fırlanğıc hazırlayın.

Qruplar tapşırığı yerinə yetirir. Müəllim nəzarət edir, izahat və göstərişlər verir. Qayçı və iynə ilə işlədikdə təhlükəsizlik qaydalarına riayət etmələrini yada salır.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən fırlanğıcın hazırlanması texnologiyasına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izahetmə, sadə tərtibat bacarıqları nümayişetdirmə, təhlükəsizlik qaydalarına əməletmə və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

STANDART 1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Kağız modullardan ürəkşəkilli çərçivənin hazırlanması texnologiyasına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izah edir.
2. Hazırlanacaq çərçivəyə görə iş yerini təşkil edir.
3. Çərçivəni hazırlamaq üçün uyğun emal vasitələri seçir.
4. Çərçivənin hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirir.
5. Çərçivənin materialına uyğun emal texnologiyası seçir.
6. Çərçivənin modullarını hazırlayır.
7. Modulları birləşdirməklə ürəkşəkilli çərçivəni hazırlayır.
8. Çərçivənin hazırlanmasında sadə tərtibat bacarığı nümayiş etdirir.
9. Çərçivənin qrup tərəfindən hazırlanması prosesində birgəfəaliyyət və əməkdaşlıq bacarığı nümayiş etdirir.
10. Çərçivənin hazırlanmasında müvafiq təhlükəsizlik qaydalarına əməl edir.
11. Kağızşəkilli modullardan ürəkşəkilli çərçivəni təqdim edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.d.: 1.2.1.; 1.2.3.;
T.i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.

DƏRSİN TİPİ

Deduktiv
dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla iş,
böyük qruplarla iş,
fərdi iş

İŞ ÜSULLARI

Müzakirə, beyin
həmləsi

RESURLAR

Dərslik, rəngli kağızlar, A4 vərəqi, ürəkşəkilli çərçivə nümunəsi, yapışqan və fırça, ağ karton, qayçı

DƏRSİN GEDİŞİ

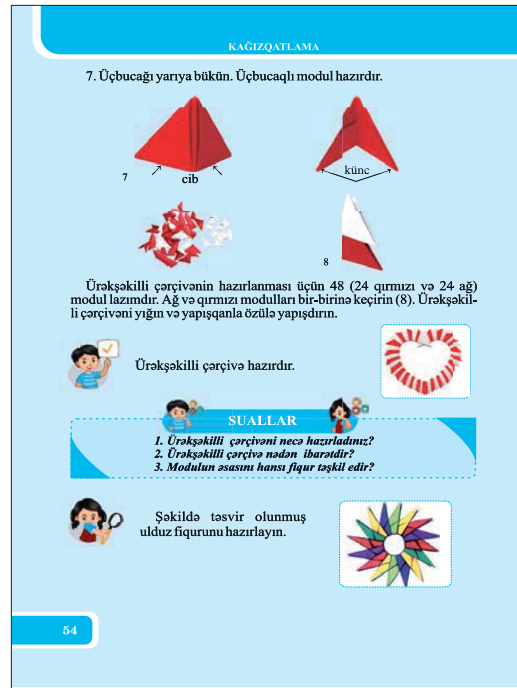
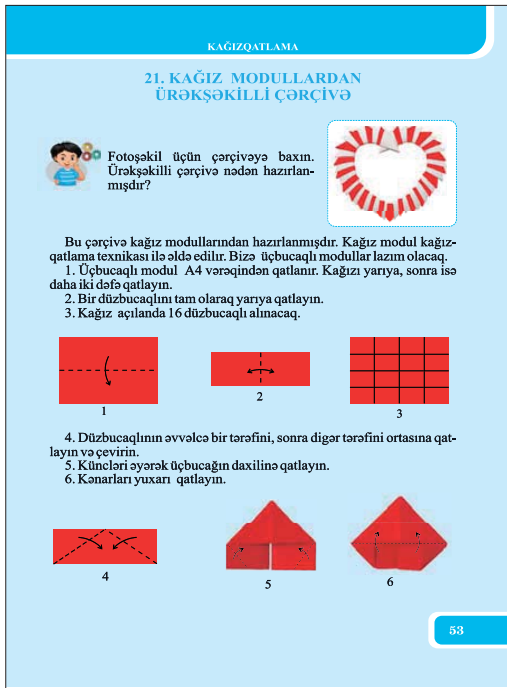
I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu

Müəllim fırlanğıc nümunəsini şagirdlərə nümayiş etdirir və sual verir:

– Bu çərçivə nədən hazırlanmışdır?

Şagirdlər cavab verirlər.

Tədqiqat sualı: Kağız modullardan ürəkşəkilli çərçivəni necə hazırlamaq olar?

II mərhələ: Tədqiqatın aparılması

Müəllim şagirdləri 4 qrupa bölür və qruplara dərslikdəki mətnlə (səh. 53–54) tanış olmağı tapşırır. Şagirdlər üçbucaqlı modulların hazırlanması texnologiyası ilə tanış olurlar. Qruplara suallar verilir: **Tapşırıq 1. (I və III qrup).** Ürəkşəkilli çərçivəni hazırlamaq üçün hansı resurslardan istifadə etmək lazım olduğunu şərh edin.

Tapşırıq 2. (II və IV qrup). Ürəkşəkilli çərçivənin hazırlanması ardıcılığını şərh edin.

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Hər qrupun nümayəndəsi hazırlayacaqları çərçivə haqqında təqdimat edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müzakirə sualları:

1. Çərçivəni nədən hazırlayacaqsınız? (*Müxtəlifrəngli modullardan.*)
2. Modulları hansı üsulla hazırlayacaqsınız? (*Kağızqatlama üsulu ilə.*)
3. Modulları necə birləşdirmək olar? (*Bir-birinə geydirməklə.*)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin cavablarını ümumiləşdirir və ürəkşəkilli çərçivənin hazırlanması ardıcılığını üzərində dayanır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Müəllim şagirdləri 3 qrupa bölür və onlara tapşırıq verir.

I qrup: Ağ və qırmızırəngli modullardan ürəkşəkilli çərçivə hazırlayın.

II qrup: Sarı və qırmızırəngli modullardan ürəkşəkilli çərçivə hazırlayın.

III qrup: Yaşıl və göyrəngli modullardan ürəkşəkilli çərçivə hazırlayın.

Tapşırıq 4. Ağ və yaşıl rəngli modullardan ürəkşəkilli çərçivə hazırlayın.
Qruplar tapşırıqları yerinə yetirir. Müəllim nəzarət edir, izahat və göstərişlər verir.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən ürəkşəkilli çərçivənin hazırlanması texnologiyasına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izah etmə, sadə tərtibat bacarıqları nümayiş etdirmə, təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına əmələtmə və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

22

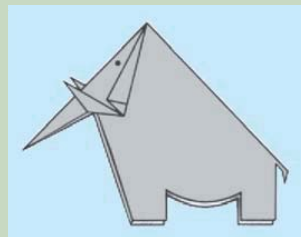
MÖVZU: KAĞIZI QATLAYIRIQ VƏ KƏSİRİK. MAMONT FİQRURU

STANDART 1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Şagird kağızqatlama texnologiyalarına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izah edir.
2. Hazırlanacaq mamont fiquruna görə iş yerini təşkil edir.
3. Mamont fiqurunu hazırlamaq üçün uyğun emal vasitələri seçir.
4. Mamont fiqurunun hazırlanması ardıcılığını müəyyən-ləşdirir.
5. Mamont fiqurunun materialına uyğun emal texnologiyası seçir.
6. Mamont fiqurunun detallarını hazırlayır.
7. Mamont fiqurunun hazırlanmasında sadə tərtibat bacarıqları nümayiş etdirir.
8. Mamont fiqurunun qrup tərəfindən hazırlanması prosesində birgəfəaliyyət və əməkdaşlıq bacarığı nümayiş etdirir.
9. Mamont fiqurunun hazırlanmasında müvafiq təhlükəsizlik qaydalarına əməl edir.
10. Hazırladığı mamont fiqurunu təqdim edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.d.: 1.2.1.; 1.2.3.;
T.i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.

DƏRSİN TİPI

Deduktiv
dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla iş,
böyük qruplarla iş,
fərdi iş

İŞ ÜSULLARI

Müzakirə, beyin
həmləsi

Dərslik, rəngli kağızlar, flomaster, qayçı, kağızdan hazır mamont fiquru nümunəsi, mamont şəkli

DƏRSİN GEDİŞİ

I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyulması

Müəllim şagirdlərə mamont şəklini göstərib müraciət edir:

— Bu hansı heyvanın fiqurudur? O hansı heyvana oxşayır?

Şagirdlər suallara cavab verirlər.

Müəllim mamont haqqında məlumat verir və hazır məmulatı şagirdlərə göstərir. Qeyd edir ki, mamont qazıntılar nəticəsində tapılan fil cinsli heyvandır.

Tədqiqat sualı: Mamontun fiqurunu kağızdan necə hazırlamaq olar?

II mərhələ: Tədqiqatın aparılması

Müəllim şagirdləri 3 qrupa bölür və qrupların diqqətini dərsliyə (səh. 55) yönəldir. Qruplara tapşırıqlar verilir:

I və III qrup. Mamont fiqurunun hazırlanmasında hansı texnologiyalardan istifadə edəcəksiniz?

II və IV qrup. Mamont fiqurunun hazırlanması ardıcılığını şərh edin.

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Hər qrupun nümayəndəsi hazırlayacaqları mamont fiquru haqqında təqdimat edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müzakirə sualları:

1. Mamontda olan xarakterik əlamətlər daha hansı heyvanda vardır? (*Fildə.*)
2. Mamontun xortumunu və quyruğunu necə hazırlayacaqsınız? (*Qayçı vasitəsilə kəsməklə.*)
3. Mamontu hansı üsulla hazırlayacaqsınız? (*Kağızqatlama üsulu ilə.*)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin cavablarını ümumiləşdirir və mamont fiqurunun hazırlanması ardıcılığı üzərində dayanır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Müəllim qruplara tapşırıq verir.

Tapşırıq 1. Mavirəngli kağızdan mamont fiqurunu hazırlayın.

Tapşırıq 2. Bozrəngli kağızdan mamont fiqurunu hazırlayın.

KAGIZQATLAMA

22. KAGIZI QATLAYIRIQ VƏ KƏSİRİK. MAMONT* FİQRU

Şəkli diqqətlə nəzərdən keçirin. Bu hansı heyvanın fiqurudur?

Texnoloji xəritə və işin yerinə yetirilməsi planı əsasında mamont fiqurunu hazırlayın.

Məmulatın hazırlanması ardıcılığına diqqət yetirin.

Mamontun dişlərinin alınması üçün xortumun bir hissəsini, quyruğunun alınması üçün arxa ayaqlarının bir hissəsini kəsin.

Sonda flomasterlə mamontun gözünü qeyd edin.

SUALLAR

1. Mamont fiqurunun hazırlanması ardıcılığı neçə mərhələdən ibarətdir?
2. Kağız qatlamaqla başqa hansı fiqurları hazırlamaq olar?

1. Şəkilləki fiqurların adını öləmlərlərinə görə təyin edin və onları müstəqil hazırlayın.
2. Fiqurların hazırlanması texnologiyaları arasındakı fərqi müəyyənəydirin.

*Mamont – fil cinsindən olan nəslə kəsilmiş heyvan

55

Tapşırıq 3. Qəhvəyirəngli kağızdan mamont fiqurunu hazırlayın.

Qruplar tapşırığı yerinə yetirir. Müəllim nəzarət edir, izahat və göstərişlər verir.

VII mərhələ:

Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən kağızqatlama texnologiyalarına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izah etmə, sadə tərtibat bacarıqları nümayişetdirmə, təhlükəsizlik qaydalarına əməl etmə və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

STANDART 1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Tikmə texnologiyalarına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izah edir.
2. Tikmə işlərinə görə iş yerini təşkil edir.
3. «Kənar» və «İlgək» tikişləri yerinə yetirmək üçün uyğun emal vasitələri seçir.
4. Tikişlərin yerinə yetirilməsi ardıcılığını müəyyənləşdirir.
5. Tikişlərə uyğun emal texnologiyası seçir.
6. «Kənar» və «İlgək» tikişləri yerinə yetirir.
7. Tikişlərin yerinə yetirilməsində sadə tərtibat bacarığı nümayiş etdirir.
8. Tikişlərin qrup tərəfindən hazırlanması prosesində birgəfəaliyyət və əməkdaşlıq bacarığı nümayiş etdirir.
9. Tikişləri yerinə yetirərkən müvafiq təhlükəsizlik qaydalarına əməl edir.
10. Yerinə yetirdiyi «kənar» və «İlgək» tikişləri təqdim edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.d.: 1.2.1.; 1.2.3.;
T.i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.

DƏRSİN TİPİ

Deduktiv dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla iş,
böyük qruplarla iş,
fərdi iş

İŞ ÜSULLARI

Müzakirə, beyin
həmləsi, BİBÖ

RESURLAR

Dərslik, parça, rəngli saplar, iynə, oymaq, qayçı, köçürmə kağızı, qələm, «kənar» və «İlgək» tikiş nümunələri, bu tikişlərlə yerinə yetirilmiş məmulat nümunələri

DƏRSİN GEDİŞİ

I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu

23. "KƏNAR" VƏ "İLGƏK" TİKİŞLƏRİ

Şəkildəki tikişlərə baxın və onların necə yerinə yetirildiyini danışın. Astar tərəfdən bu tikiş hansı görünüşə malikdir? (1).

1

Kənar tikiş **İkiqat kənar tikiş** **İlgək tikiş**

Nə üçün 2-ci şəkildəki tikiş "ilgək" tikiş adlanır?
Paltarlarda ilgəkləri "ilgək" tikişlə tikirlər. Öz paltarınızda ilgəyi tapın. Siz bu tikişlərdə hansı ümumi cəhəti görürsünüz? Tikişlərin fərqi nədədir? Onları əks tərəfə yerinə yetirmək olarmı? Yoxlayın.
Bu tikişlərlə salfetin, gəlinçik üçün dəsmalın qıraqlarını tikmək, parçadan olan oyuncaqların detallarını birləşdirmək, parçadan applikasiya tikmək olar. "İlgək" tikişlərlə hətta naxış da salmaq olar. "Kənar" və "ilgək" tikişləri tikiş maşını ilə də yerinə yetirmək olar.
Daha hansı "ilgək" tikiş variantlarını fikirləşmək olar?

"İlgək" tikişi və onun variantları

Şəkildəki parça applikasiya "ilgək" tikişlə tikilmişdir.

SUALLAR

1. Daha hansı növ tikişləri tanıyırsınız?
2. Bu tikişlərdən harada istifadə etmək olar?

"Kənar" və "ilgək" tikişlərindən istifadə edərək parçaya şəkildəki kimi naxış salın.

56

Müəllim "kənar" və "ilgək" tikişlərlə işlənmiş hazır məmulatları şagirdlərə göstərir və suallar verir:

1. Paltarın kənarlarının sökülməməsi üçün nə etmək lazımdır?

2. Belə tikişlər necə adlanır?

Şagirdlər öz mülahizələrini söyləyirlər.

Müəllim qeyd edir ki, bu məmulatlar "kənar" və "ilgək" tikişlərlə icra olunmuşdur.

Tədqiqat sualı:

– "Kənar" və "ilgək" tikişləri necə yerinə yetirmək olar?

II mərhələ: Tədqiqatın aparılması

Müəllim şagirdləri 3 qrupa bölür və onlara dərslikdən mətni oxumağı tövsiyə edir (səh. 56) və tapşırıq verir.

Tapşırıq 1. Parçanın kənarları sökülməsin deyə hansı tikişlərdən istifadə etmək lazım gəldiyini şərh edin?

Tapşırıq 2. Kənar tikişlər necə tikilir?

Tapşırıq 3. İlgək tikişlər necə tikilir?

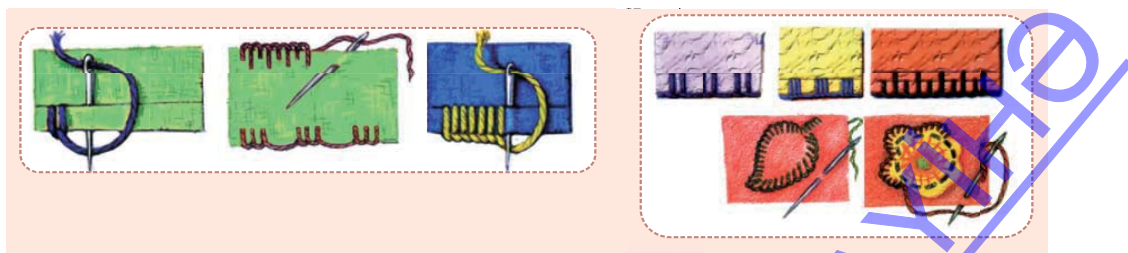
III mərhələ: İnformasiya mübadiləsi

Hər qrupun nümayəndəsi verilən tapşırıq əsasında təqdimat edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müzakirə sualları:

1. "Kənar" və "ilgək" tikişlərin tətbiqi haqda nə deyə bilərsiniz? (Bu tikişlərdən salfetin, dəsmalın kənarlarını tikərkən istifadə etmək olar.)

2. Bu tikişlərdən naxışsalmada istifadə etmək olarmı? (*Bu tikişlərdən naxışsalmada istifadə etmək olar.*)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin cavablarını ümumiləşdirir və göstərilən tikişlərin yerinə yetirilməsi ardıcılığı üzərində dayanır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Müəllim qruplara tapşırıqlar verir.

Müəllim şagirdləri 3 qrupa bölür və onlara dərslikdən mətni oxumağı tövsiyə edir (səh. 56) və tapşırıqlar verir.

I qrup. Parça üzərində qırmızı saplarla “kənar” və “ilgək” tikişləri yerinə yetirin.

II qrup. Parça üzərində göy saplarla “kənar” və “ilgək” tikişləri yerinə yetirin.

III qrup. Parça üzərində yaşıl saplarla “kənar” və “ilgək” tikişləri yerinə yetirin.

Şagirdlər tapşırığı yerinə yetirir. Müəllim nəzarət edir, izahat və göstərişlər verir.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən tikmə texnologiyalarına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izah etmə, “kənar” və “ilgək” tikişlərin yerinə yetirilməsi ardıcılığını müəyyənləşdirmə, sadə tərtibat bacarıqları nümayişdirmə, təhlükəsizlik qaydalarına əmələtmə və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

STANDART 1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Şagird ipliğin emalı texnologiyalarına aid iş proseslərini mərhələlər üzrə izah edir.
2. Hazırlanacaq “Şən aslan» oyuncağına görə iş yerini təşkil edir.
3. “Şən aslan» oyuncağını hazırlamaq üçün uyğun emal vasitələri seçir.
4. “Şən aslan» oyuncağının hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirir.
5. “Şən aslan» materialına uyğun emal texnologiyası seçir.
6. Oyuncağın detallarını hazırlayır.
7. Detalları birləşdirməklə “Şən aslan» oyuncağını hazırlayır.
8. Oyuncağın hazırlanmasında sadə tərtibat bacarıqları nümayiş etdirir.
9. Oyuncağın qrup tərəfindən hazırlanması prosesində birgəfəaliyyət və əməkdaşlıq bacarıqları nümayiş etdirir.
10. Oyuncağın hazırlanmasında müvafiq təhlükəsizlik qaydalarına əməl edir.
11. “Şən aslan» oyuncağını təqdim edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.1.1.; 2.1.1.; 4.2.1.; A.d.: 1.2.1.; 1.2.3.;
T.i.: 2.2.4.; İnf.: 3.2.6.

DƏRSİN TİPİ

Yeni bilik verən
dərs

İŞ FORMALARI

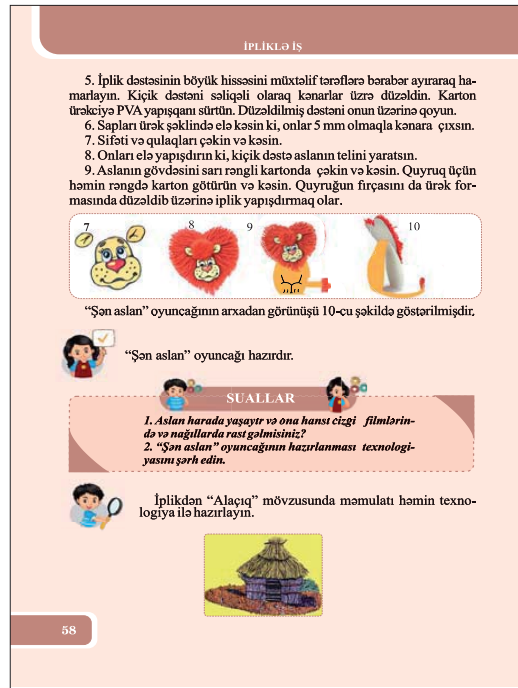
Kiçik qruplarla iş,
böyük qruplarla iş,
fərdi iş

İŞ ÜSULLARI

Müzakirə, beyin
həmləsi, Venn diaqramı, BİBÖ

RESURSLAR

Dərslik, qırmızı, sarı və qəhvəyi karton, qırmızı rəngdə yun iplik, tərəfləri 10 sm olan qırmızı və sarı karton, PVA yapışqanı, fırça, qara və qırmızı floma-ster, köçürmə kağızı, qələm, “Şən aslan» adlı məmulatın nümunəsi

DƏRSİN GEDİŞİ

I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyulması

Müəllim şagirdlərə suallar verir:

1. Heyvanların padşahı kimdir?
2. Aslan harada yaşayır?
3. Aslan necə heyvandır?

Şagirdlər suallara cavab verirlər. Sonra o şagirdlərə “Şən aslan” oyuncağı nümunəsini göstərir.

Müəllim:

1. Siz heyvanların zəhmli padşahını xeyirxah, yumşaq və zərif təsəvvür edirsinizmi?
 2. Bu oyuncaq hansı materialdan hazırlanmışdır?
- Şagirdlər öz mülahizələrini bildirirlər.

Tədqiqat sualı: İplikdən “Şən aslan” oyuncağını necə hazırlamaq olar?

II mərhələ: Tədqiqatın aparılması

Müəllim şagirdləri 3 qrupa bölür.

Müəllim şagirdlərə dərslikdən (səh. 57–58) mətni oxumağı və oyuncağın hazırlanması texnologiyası ilə tanış olmağı tapşırır. Qruplara aşağıdakı tapşırıqları verir:

I qrup. “Şən aslan” aplikasiyasının hansı hissələrdən ibarət olduğunu və onların hansı materialdan hazırlandığını şərh edin?

II qrup. Aslanın üz cizgilərinin necə və nə ilə yerinə yetirildiyini şərh edin?

III qrup. “Şən aslan” aplikasiyasının necə hazırlanması ardıcılığını şərh edin?

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir. Hər qrupun nümayəndəsi verilən tapşırıqla bağlı təqdimat edir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müəllim suallar verərək müzakirəni təşkil edir.

Müzakirə sualları:

1. Siz oyuncağı hansı materiallardan hazırlayacaqsınız? (*Karton və yun iplikdən.*)
2. Siz aslana hansı cizgi filmlərində rast gəlmisiniz? (*Şagirdlər cavab verir.*)
3. Siz oyuncağı hansı ardıcılıqla hazırlayacaqsınız? (*Şagirdlər oyuncağın hazırlanma texnologiyasını şərh edir.*)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin cavablarını ümumiləşdirir və “Şən aslan” oyuncağının hazırlanması ardıcılığı üzərində dayanır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Müəllim qruplara tapşırığı yerinə yetirməyi tapşırır.

Tapşırıq 1. Qırmızırəngli iplikdən “Şən aslan” oyuncağını hazırlayın.

Tapşırıq 2. Sarı-rəngli yun iplikdən “Şən aslan” oyuncağını hazırlayın.

Tapşırıq 3. Qəhvəyirəngli yun iplikdən “Şən aslan” oyuncağını hazırlayın.

Qruplar tapşırığı yerinə yetirirlər. Müəllim nəzarət edir, izahat və göstərişlər verir.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən ipliyn emalı texnologiyalarına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izah etmək, oyuncağın hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirmə, sadə tərtibat bacarıqları nümayişetdirmə, təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına əmələtmə, birgəfəaliyyət və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

STANDART 1.1.1; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.;
1.3.4.; 1.3.5.; 1.3.6.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Şagird karton və ipliyn emalı texnologiyalarına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izah edir.
2. Hazırlanacaq ayı balası oyuncağına görə iş yerini təşkil edir.
3. Şən ayı balası oyuncağını hazırlamaq üçün uyğun emal vasitələri seçir.
4. Şən ayı balası oyuncağının hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirir.
5. Oyuncağın materialına uyğun emal texnologiyası seçir.
6. Oyuncağın detallarını hazırlayır.
7. Detalları birləşdirməklə şən ayı balası oyuncağını hazırlayır.
8. Oyuncağın hazırlanmasında sadə tərtibat bacarıqları nümayiş etdirir.
9. Oyuncağın qrup tərəfindən hazırlanması prosesində birgəfəaliyyət və əməkdaşlıq bacarıqları nümayiş etdirir.
10. Oyuncağın hazırlanmasında müvafiq təhlükəsizlik qaydalarına əməl edir.
11. Hərəkətli detalları olan şən ayı balası oyuncağını təqdim edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.1.1.; 4.2.1.; A.d.: 1.2.1.; 1.2.3.; İnf.: 1.2.1.

DƏRSİN TİPİ

Yeni bilik
verən dərs

İŞ FORMALARI

Fərdi iş,
cütlərlə iş

İŞ ÜSULLARI

Müzakirə, beyin
həmləsi, Venn
diaqramı

RESURLAR

Dərslik, rəngli karton, biz, qayçı, köçürmə kağızı, karandaş, yapışqanlı lent, kalka, flomaster, məftil, plastik borucuq, sap, "Şən ayı balası" oyuncağı nümunəsi

İPLİKLE İS

**25. HƏRƏKƏTLİ DETALLARI OLAN
OYUNCAQLAR. ŞƏN AYI BALASI**

Şəkindəki şən ayı balası
oyuncağına diqqət yetirin.

Bizə lazımdır

- rangli karton
- kalka
- kəçürmə yapışqanlı lent
- biz
- karandaş flomaster qəyvi
- moftul
- plastik borucuq
- sap

1. Sizcə, onu necə hazırlamaq olar?

2. Şən ayı oyuncağının pəncələrini necə hərəkət etdirmək olar?

Ayı balası oyuncağını düzəldək.

1. Ayı balasının konturunu (səh. 71) qəhvəyi kartona kəçürün.

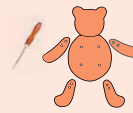
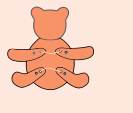

2. Konturun hər bir hissəsini kəsin. Beş hissə alınır – baş və dörd pəncəsi olan gövdə.

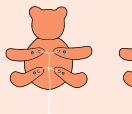

59

İPLİKLE İS

3. Birləşmə yerlərində ayı balasının pəncələrini və gövdəsini birləşdirin. Pəncələrdə daha bir dəşik açın, bu dəşiklərə sap taxın və pəncələri cüt-cüt bağlayın. Moftilləri gövdə üzərindəki biz ilə hazırlanmış dəşiklərdən keçirin, pəncələri ona birləşdirin və ayın. Sapları üfqi olaraq yerləşdirin, arxa və ön pəncələri birləşdirin, onları bağlayın. Sapların artıq uclarını kəsin.

4. Üfqi şəkildə uzanan saplara uzun sapı şaquli olaraq bağlayın və plastik borucuğu gövdəyə yapışqanlı lentlə yapışdırın.

Hərəkətli detalları olan ayı balası oyuncağı hazırdır.

SUALLAR

1. Detalların hansı halda daha hərəkətli olmasını yoxlayın.
2. Fikirləşin, ayı balası oyuncağının pəncələrini hərəkətə gətirmək üçün sapı nə ilə əvəz etmək olar?

60

DƏRSİN GEDİŞİ

I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu

Müəllim şagirdlərə şən ayı balası oyuncağının nümunəsini göstərir və sual verir:

1. Bu oyuncaqda neçə detal görürsünüz?
2. Bu detallardan hansı hərəkət edəndir?
3. Detalları hərəkət etməyə nə vadar edir?

Şagirdlərin cavabları dinlənilir.

Tədqiqat sualı: Hərəkətli detalları olan ayı balası oyuncağını necə hazırlamaq olar?

II mərhələ: Tədqiqatın aparılması

Müəllim şagirdləri 4 qrupa bölür və şagirdlərin diqqətini dərsləyə (səh. 59–60), mövzunun mətninə yönəldir. Mətni oxumağı onlara tövsiyə edir.

Qruplara tapşırıqlar verilir:

I qrup. Şən ayı balası oyuncağının neçə hissədən ibarət olduğunu araşdırın?

II qrup. Oyuncağın hərəkətli olmasının səbəbi nədən ibarətdir?

III qrup. Şən ayı balası oyuncağının hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirin.

IV qrup. Oyuncağın hazırlanması üçün hansı material və vasitələrdən istifadə ediləcəyini sadalayın.

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Hər qrupun nümayəndəsi hazırlayacaqları şən ayı balası oyuncağı haqqında təqdimat edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müzakirə sualları:

1. Şən ayı balası oyuncağını hansı ardıcılıqla hazırlayacaqsınız? (*Şagirdlər ardıcılığı şərh edirlər.*)
2. Detallar bir-birinə necə birləşdiriləcək? (*Məftil vasitəsilə.*)
3. Detalları hərəkətə gətirən nədir? (*Detallar sapı dartmaqla hərəkət edir.*)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin cavablarını ümumiləşdirir və şən ayı balası oyuncağının hazırlanması ardıcılığı üzərində dayanır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Müəllim qruplara tapşırığı yerinə yetirməyi tapşırır.

Tapşırıq: Hərəkətli detalları olan şən ayı balası oyuncağını hazırlayın.

Qruplar tapşırığı yerinə yetirirlər. Müəllim nəzarət edir, izahat və göstərişlər verir.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən karton və ipliğin emalı texnologiyalarına aid iş prosesini mərhələlər üzrə izahetmə, oyuncağın hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirmə, sadə tərtibat bacarıqları nümayişetdirmə, təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına əmələtmə və əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

STANDART 1.3.4; 2.1.1.; 2.1.3.

MƏQSƏD

Şagird:

1. Qrup işində birgəfəallıyyət və əməkdaşlıq bacarıqlarını nümayiş etdirir.
2. Şagird texnoloji maşınları – dəzgahları, yerüstü və yeraltı nəqliyyat vasitələrini tanıyır və bir-birindən fərqləndirir.
3. Texnoloji maşınların təyinatına görə əhəmiyyətini izah edir.

İNTEQRASIYA

İnf.: 1.2.1.; H.b.: 1.1.1.; 4.2.1.; A.d.: 1.2.3.

DƏRSİN TİPİ

Yeni bilik verən
dərs

İŞ FORMALARI

Kiçik qruplarla iş,
böyük qruplarla iş,
fərdi iş

İŞ ÜSULLARI

Müzakirə, beyin
həmləsi, ziqzaq

RESURSLAR

Dərslik, texnoloji maşınların yerüstü və yeraltı nəqliyyat vasitələrinin
şekilləri

DƏRSİN GEDİŞİ

I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu

Müəllim şagirdlərə suallar verir:

1. Maşın dedikdə nə başa düşürsünüz?
2. Hansı maşınları tanıyırsınız?

Şagirdlər öz mülahizələrini bildirirlər.

Tədqiqat sualı: Texnoloji maşınlar, yerüstü və yeraltı nəqliyyat vasitələri hansılardır?*II mərhələ: Tədqiqatın aparılması*

Müəllim şagirdləri 3 qrupa bölür və şagirdlərin diqqətini dərsliyə (səh. 61–62) yönəldir. Dərslikdə verilmiş mətni oxumağı tövsiyə edir və qruplara tapşırıq verir.

Tapşırıq: Şekillərdən texnoloji maşınları, yerüstü və yeraltı nəqliyyat vasitələrini seçin. Qruplar tapşırığı yerinə yetirir.

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Hər qrupun nümayəndəsi qrupun işinin nəticələrini təqdim edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müzakirə sualları:

1. Texnoloji maşınlar hansı əməliyyatları yerinə yetirir? (*Kəsmə, dəşmə, yonma, yivəçmə və s. əməliyyatları yerinə yetirir.*)
2. Dəzgahlardan harada istifadə olunur? (*Zavod və fabriklərdə.*)
3. Yeriüstü və yeraltı maşınlara hansı nəqliyyat vasitələri daxildir? (*Avtobus, avtomobil, tramvay, trolleybus, qatar və metro.*)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin cavablarını ümumiləşdirir, texnoloji maşınlar, yerüstü və yeraltı nəqliyyat vasitələri üzərində dayanır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Müəllim qruplara tapşırıq verir:

I qrup. Rəngli kağızlardan texnoloji maşınlar hazırlayın.

II qrup. Rəngli kağızlardan yük maşını hazırlayın.

III qrup. Rəngli kağızlardan qatar hazırlayın.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən dəzgahları, yerüstü və yeraltı nəqliyyat vasitələrini tanıma və fərqləndirmə, texnoloji maşınların təyinatına görə əhəmiyyətini izah etmə, birgə və əməkdaşlıq fəaliyyətdə qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

TEKNOLOJİ MAŞINLAR VƏ NƏQLİYYAT VASİTƏLƏRİ

8

26. TEKNOLOJİ MAŞINLAR. YERÜSTÜ VƏ YERALTI NƏQLİYYAT VASİTƏLƏRİ

Maşın dedikdə nə başa düşürsünüz?
Hansı maşınları tanıyırsınız?
Enerjini, materialları və informasiyanı dəyişən texniki qurğuya **maşın** deyilir.
Maşın insanın əməyini yüngülləşdirir.
Şəkildəki maşınlara diqqət yetirin.
Siz onları tanıyırsınız mı?

1 2 3

Bu maşınlar nə üçün lazımdır?
Onlar necə adlanır?

Siz həmişə əl ilə müxtəlif məmulatları hazırlamalı olurdunuz. Məsələn, qayçı, biz və digər alətlərin köməyi ilə pəstahları kəsir, detalları emal edir və dəlik açırıq. İstehsalatda bu əməliyyatları xüsusi texnoloji maşınlar – **dəzgahlar** yerinə yetirir.

Çoxfunksiyalı oduncuq dəzgahlarında oduncuq kəsilir, həm də yonurlar (1).

Şüşəkəson dəzgahda müxtəlif ölçüdə şüşə kəsilir (2).

Armatura əymək üçün əl dəzgahı (3).

61

STANDART 1.3.4.; 2.1.1.; 2.1.3.

MƏQSƏD**Şagird:**

1. Qrup işində birgəfəallıyyət və əməkdaşlıq bacarıqlarını nümayiş etdirir.
2. Texnoloji maşınları – dəzgahları, sərnişin və yük nəqliyyatını tanıyır və bir-birindən fərqləndirir.
3. Texnoloji maşınların təyinatına görə əhəmiyyətini izah edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.1.1.; 4.2.1.; A.d.: 1.2.3.; İnf.: 1.2.1.

DƏRSİN TİPİYeni bilik
verən dərs**İŞ FORMALARI**Kiçik qruplarla iş,
böyük qruplarla iş,
fərdi iş**İŞ ÜSULLARI**Venn diaqramı,
BİBÖ**RESURSLAR**

Dərslik, nəqliyyat maşınları, hava və su nəqliyyatı növlərinin şəkilləri

DƏRSİN GEDİŞİ***I mərhələ: Motivasiya***

Müəllim şagirdlərə suallar verir:

1. Hansı nəqliyyat maşınları tanıyırsınız?
 2. Nəqliyyat maşınları hansı işləri görür və onlardan harada istifadə olunur?
 3. Hava və su nəqliyyatı dedikdə nə başa düşürsünüz?
 4. Suda üzən nəqliyyat vasitələri hansı formada olur?
- Şagirdlər öz mülahizələrini bildirirlər.

Tədqiqat sualı: Nəqliyyat maşınları, hava və su nəqliyyatına nələr daxildir?***II mərhələ: Tədqiqatın aparılması***

Müəllim şagirdləri 3 qrupa bölür və şagirdlərin diqqətini dərsləyə (səh. 63–65) yönəldir. Dərslikdəki mətni oxumağı tövsiyə edir.

Sonra müəllim müxtəlif şəkilləri qruplara paylayır və onlara aşağıdakı tapşırığı yerinə yetirməyi tapşırır.

Tapşırıq: Şekillərdən nəql edici maşınları, hava və su nəqliyyatına aid olan maşınları seçin, onların təyinatı haqqında fikirlərinizi bildirin.

Qruplar tapşırığı yerinə yetirir. Müəllim qrupların işinə nəzarət edir.

III mərhələ: Məlumat mübadiləsi

Hər qrupun nümayəndəsi qrupun işinin nəticəsini təqdim edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müzakirə sualları:

1. Nəqli edici maşınlar hansı işi görür? (*Yükü, sərnəşini müəyyən hündürlüyə qaldırır və yükün üfüqi istiqamətdə yerini dəyişir.*)

2. Hansı maşın və aparatlar hava nəqliyyatına aiddir? (*Sərnəşin və yük təyyarələri, vertolyotlar, hava şarları, drijabllar, planerlər, paraşütlər.*)

3. Hansı vasitələr su nəqliyyatına aiddir? (*Sal, qayıq, kater, teploxod, yelkənli gəmi, sualtı gəmi, tanker və s.*)

4. Dərslikdə 64-cü səhifədəki şəkildə verilmiş hava nəqliyyatı vasitələrindən hansı əvvəl və hansı sonra kəşf edilmişdir? (*Əvvəl hava şarı, drijabl; sonra təyyarə, paraşüt, vertolyot, kosmik raket kəşf edilmişdir.*)

5. Su nəqliyyatında gəmilər neçə cür olur? (*Sərnəşin daşıyan və yük daşıyan*)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin cavablarını ümumiləşdirir, nəqli edici maşınlar, hava və su nəqliyyatının üzərində bir daha dayanır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiq etmə

Müəllim şagirdlərə tapşırıq verir.

Tapşırıq: Kağızqatlama üsulundan istifadə edərək planer modelini hazırlayın.

Şagirdlər tapşırığı yerinə yetirirlər. Müəllim şagirdlərin işinə nəzarət edir.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən qrup işində birgəfəaliyyət və əməkdaşlıq, nəqli edici maşınları, hava və su nəqliyyatı vasitələrini tanıma və fərqləndirmə, bu maşınların təyinatına görə əhəmiyyətini izah etmə kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

TEKNOLOJİ MAŞINLAR VƏ NƏQLİYYAT VASİTƏLƏRİ

27. NƏQLƏDİCİ MAŞINLAR, HAVA NƏQLİYYATI, SU NƏQLİYYATI

Uzaq keçmişdə insan ayaqları müxtəlif hündürlüyə qaldırır. Misir piramidalarını tikərkən ağır daşların müəyyən hündürlüyə necə qaldırılması hələ də sirr olaraq qalır.

İnsan bu işi asanlaşdırmaq üçün nə fikirləşdi? Şəkildəki maşınları diqqət yetirin.

Bu maşınlar hansı işləri görür? Onlardan harada istifadə olunur?

Şekillərdə təsvir olunmuş maşınlar **nəqli edici maşınlar** adlanır. Bu maşınları tikinti meydanlarında daha çox rast gəlirik. Çünki onlardan müxtəlif yüklərin qaldırılmasında və nəql edilməsində istifadə edilir. Qaldırıcı kran və yükqaldırıcı maşın yükləri müxtəlif hündürlüyə qaldırır.

Beton nasosu betonqarışdırıcıdan maye betonu tikilən binanın müxtəlif hündürlüyünə nəql edir.

Ekskavator, buldozer, qreyder torpaqı və ya daşın yerini dəyişir. Eskalator metroda sərnişinləri endirib-qaldırır.

Əslində insan dağları, çayları, dəniz və okeanları tez və maneəsiz qət etməyi arzulayıb. Uçmaq arzusu onun üçün həmişə olcatmaz olub. İnsan uçmaq üçün ən müxtəlif vasitələrdən istifadə edib. Uğursuzluqla nəticələnən cəhdlərin sonunda, nəhayət ki, hava nəqliyyatı vasitələrini yarada bilib.

63

STANDART 1.3.4; 2.1.1.; 2.1.3.

MƏQSƏD**Şagird:**

1. Qrup işində birgəfəallıyyət və əməkdaşlıq bacarıqlarını nümayiş etdirir.
2. Şagirdlər texnoloji maşınların (məişət avadanlığı və elektron maşınları), növlərini tanıyır və bir-birindən fərqləndirir.
3. Məişət avadanlığı və elektron maşınların təyinatına görə əhəmiyyətini izah edir.

İNTEQRASIYA

H.b.: 1.1.1.; 4.2.1.; A.d.: 1.2.1.; 1.2.3; İnf.: 1.2.1.

DƏRSİN TİPIYeni bilik
verən dərs**İŞ FORMALARI**Kiçik qruplarla
iş, böyük qrup-
larla iş**İŞ ÜSULLARI**Müzakirə, beyin
həmləsi,
ziqzaq, karusel**RESURSLAR**Dərslik, məişət
avadanlığı və
elektron maşınları-
nın şəkilləri**DƏRSİN GEDİŞİ*****I mərhələ: Motivasiya, problemin qoyuluşu***

Müəllim şagirdlərə suallar verir:

1. Məişət maşınları hansı işləri görür?
2. Elektron maşınlar nə üçündür?

Şagirdlər öz mülahizələrini bildirirlər.

Tədqiqat sualı:

Məişət avadanlığı və elektron maşınlar hansılardır?

II mərhələ: Tədqiqatın aparılması

Müəllim şagirdləri 3 qrupa bölür və şagirdlərin diqqətini dərsliyə (səh. 66–67) yönəldir. Dərslikdəki mətni oxumağı tövsiyə edir.

Müəllim qruplara müxtəlif şəkillər paylayır və onlara aşağıdakı tapşırığı yerinə yetirməyi tapşırır.

28. MƏİŞƏT AVADANLIĞI.
ELEKTRON MAŞINLAR

Gəlin bundan iki yüz il əvvəl insanların necə yaşadığını təsəvvür edək. O zaman məişət texnikası olmadan insan necə yaşayırdı?
Şəkildəki məişət avadanlığına diqqət yetirin.

Onlara rast gəlmisinizmi?
Bu məişət əşyaları hansı işləri görür?

Şəkildə təsvir olunmuş məişət avadanlıqları məişətdə geniş istifadə olunur. Təyinatına görə onlar müxtəlif işləri yerinə yetirir. Soyuducu ərzəqləri uzun müddət korlanmaqdən qoruyur. Paltarıuyan və qabyuyan maşın uyğun olaraq paltarları və qabları yumaqda insana kömək edir. Elektrik otçəkən maşın mexaniki otçəkən maşını əvəz edərək insanın işini yüngülləşdirir. Kondisioner yayda otaqdakı havanı soyudur, qışda isə isidir. Şirəçəkən maşın isə müxtəlif meyvələrin şirəsini çıxarır. Qəhvəüydən müxtəlif dənli bitkiləri üyüdüb toz halına salır. Beləliklə də, məişət maşınları insanın həyatında əvəzlənməz rol oynayır.

Şəkildə hansı maşınlar təsvir olunmuşdur?

Bu maşınların təyinatı haqqında nə deyə bilərsiniz?

Kompüter sözünün mənası "elektron hesablayıcı maşın" deməkdir. İlk sado hesablayıcı maşınlar – mexaniki arifmometrler 1920-ci ildə kəşf olunmuşdur.

Sizcə, müasir kompüter hansı funksiyaları yerinə yetirə bilər?

O, insanın əvəzlənməz köməkçisi olub, ən mürəkkəb əməliyyatları yerinə yetirir. Kompüterin kəşfini təyyarənin kəşfi ilə bir sıraya qoymaq olar. Çünki onun köməyi ilə bir çox məlumatları (vizual, fotoqrafik, mətnli məlumatları) internet vasitəsilə ötürmək, eləcə də çertyoj tərtib etmək, şəkil və cizgi filmləri çəkmək, səs yazmaq və dinləmək, mətnləri yazmaq, redaktə etmək, kitabları vərəqləmək, müxtəlif oyunlar oynamaq, musiqiyə qulaq asmaq, kino filmə baxmaq və s. mümkündür. İnsanın müxtəlif informasiyalar əldə etməsində kompüterin rolu əvəzlənməzdir.

SUALLAR

1. Məişətdə hansı maşınlardan istifadə olunur?
2. Onlar hansı məqsədlərə xidmət edir?
3. Elektron maşınların əsasını nə təşkil edir?
4. Elektron maşınları sadalayın.
5. Onlar hansı əməliyyatları yerinə yetirir?

Məişətdə hansı alətlərin avtomatik formasını görmək istədiyinizi təsvir edin.

Tapşırıq: Şekillərdən məişət avadanlığını və elektron maşınlarını seçin, onların təyinatı haqqında fikirlərinizi ifadə edin.

Qruplar tapşırığı yerinə yetirir. Müəllim nəzarət edir.

III mərhələ: İnformasiya mübadiləsi

Hər qrupun nümayəndəsi qrupun işinin nəticələrini təqdim edir. Müəllim qrupların təqdimatını dinləyir.

IV mərhələ: Məlumatın müzakirəsi və təşkili

Müzakirə sualları:

1. Hansı məişət avadanlıqlarını tanıyırsınız? (Şagirdlər məişət avadanlıqlarını sadalayır.)
2. Bu maşınlar hansı işləri görürlər? (Soyudur, tozu sorur, paltarı yuyur, saç qurudur, əti çəkir və s.)
3. Elektron maşınlar hansı işi bacarır? (Şagirdlər cavab verir.)

V mərhələ: Nəticə və ümumiləşdirmə

Müəllim şagirdlərin cavablarını ümumiləşdirir, məişət avadanlığı və elektron maşınla üzərində dayanır.

VI mərhələ: Yaradıcı tətbiqetmə

Müəllim şagirdlərə tapşırıq verir:

Tapşırıq: Kağızqatlama üsulundan istifadə edərək yelkənli qayıq fiqurunu hazırlayın.

Müəllim şagirdlərin işinə nəzarət edir və lazım gəldikdə göstəriş verir.

VII mərhələ: Qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq olaraq rubrik, yəni meyarın 4 səviyyədə bölünməsi formasında aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən qrup işində birgəfəaliyyət və əməkdaşlıq, məişət avadanlığını və elektron maşınları tanıma və fərqləndirmə, bu maşınların təyinatına görə əhəmiyyətini izahetmə kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat

Rus dilində

1. **Н.М.Конышева.** Технология. 3 класс, учебник. «ХХІ Век», 2012.
2. **Н.А.Малышева.** Технология, 3 класс, учебник. «Дрофа», 2012.
3. **Т.Н.Проснякова.** Технология. «Уроки мастерства», 3 класс, учебник. «Учебная литература», 2007.
4. **Т.Рагозина, А.Гринева, И.Мылова.** Технология, 3 класс, учебник. «Академкнига», 2012.
5. **Н.А.Цирулик, С.И.Хлебникова.** Технология, 3 класс, учебник. Дом «Федоров», 2010.
6. <http://montessoriself.ru>
7. <http://ligolka.com>
8. <http://wtalks.com>
9. <http://i2podelki.ot7.ru>

BURAXILIŞ MƏLUMATI

TEKNOLOGİYA 3

*Ümumi təhsil müəssisələrinin 3-cü sinifləri üçün
Texnologiya fənni üzrə dərsliyin (qrif nömrəsi: 2022-014)*
METODİK VƏSAİTİ

Tərtibçi heyət:

Müəlliflər

Natiq Lyutfiq oğlu Axundov
Hümeyir Hüseyn oğlu Əhmədov
Svetlana İslam qızı Yahyayeva
Xuraman Rəcəb qızı Səlimova

Redaktor

Sevinc Nuruqızı

Bədii və texniki redaktor

Abdulla Ələkbərov

Dizaynerlər

Səadət Quluzadə, Əmiraslan Zaliyev

Rəssam

Nailə Zülfüqarova

Korrektor

Günəl Məmmədova

Müəlliflik hüquqları qorunur. Xüsusi icazə olmadan bu nəşri və yaxud onun hər hansı hissəsini yenidən çap etdirmək, surətini çıxarmaq, elektron informasiya vasitələri ilə yaymaq qanuna ziddir.

Hesab-nəşriyyat həcmi 9,5. Fiziki çap vərəqi 11,0. Formatı 57x82^{1/8}.

Səhifə sayı 88. Ofset kağızı. Məktəb qarnituru. Ofset çapı.

Tiraj . Pulsuz. Bakı–2022.

“Aspoliqraf LTD» MMC

Bakı, AZ 1052, F.Xoyski küç., 149

LAYIHƏ

PULSUZ

LAYİHƏ